

M
307.121
OSZK

A Dolnai nábob leánya

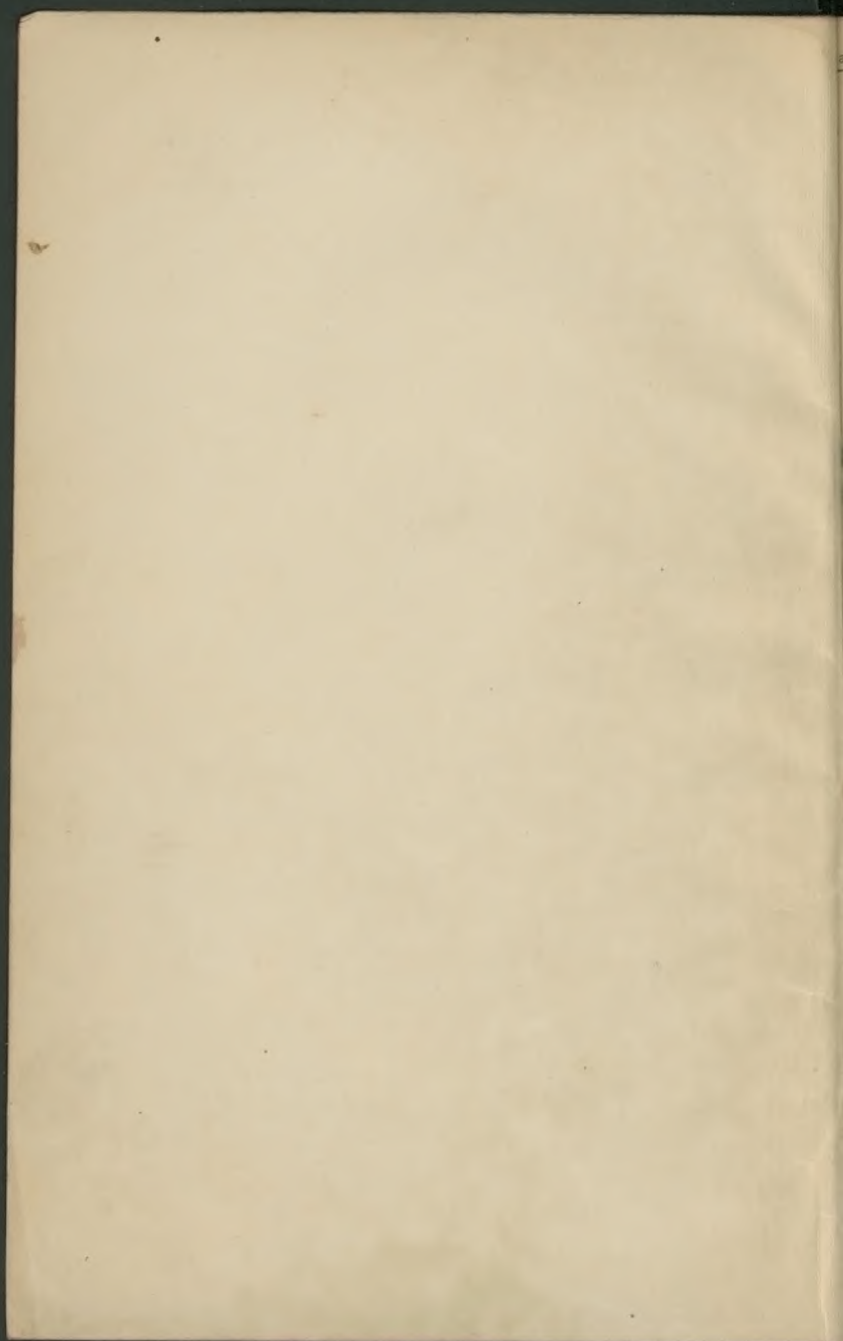
Budapest Singer és Wolfner kőnyvnyomda

Szépirod.

174

Herczeg Ferencz

A

Dolovai Nábob Leánya

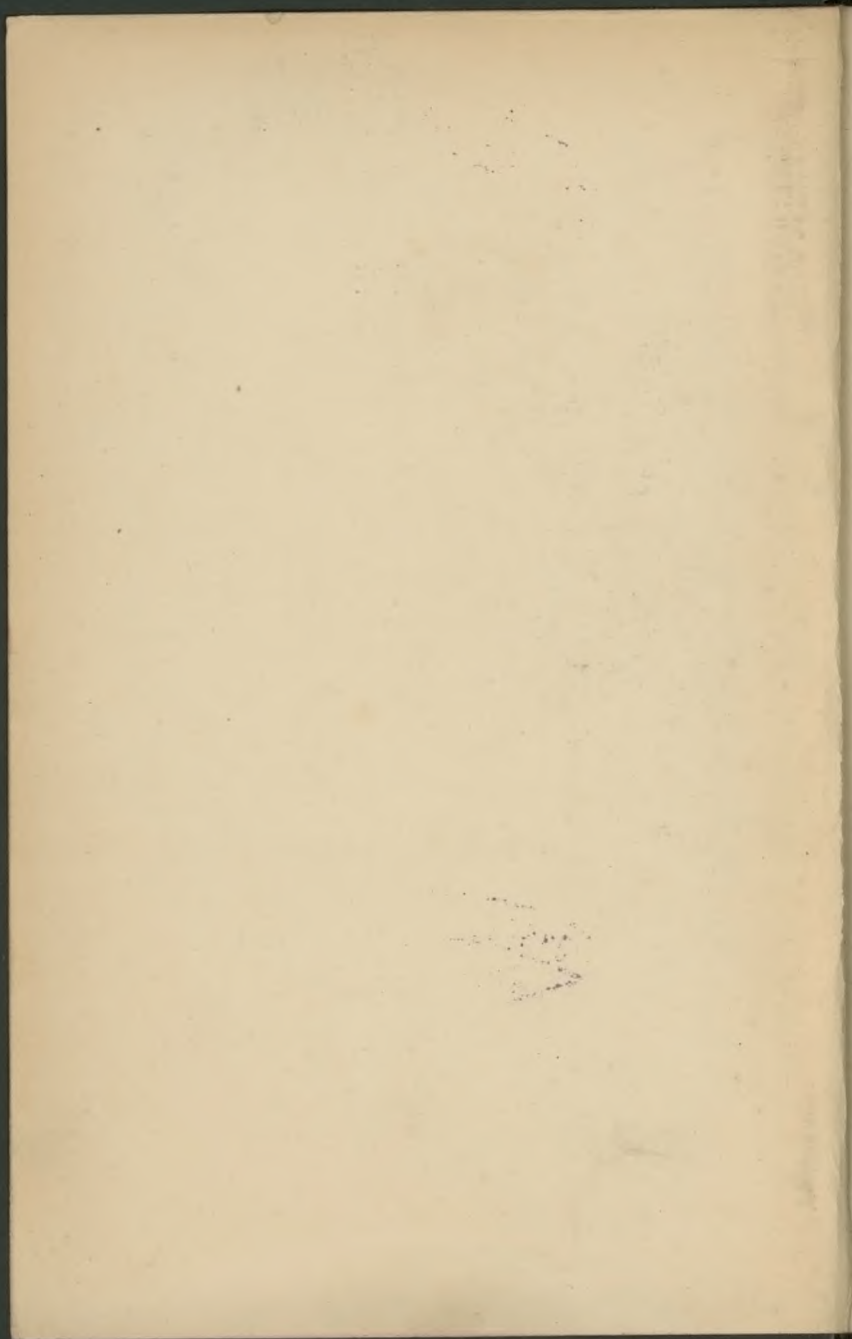
Szinmű 5 felvonásban

BUDAPEST,

Singer és Wolfner kiadása

Andrássy-ut 10.

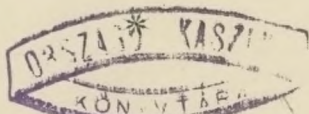

Dolovai nábob leánya

Szinmű 5 felvonásban

Irta

Herczeg Ferencz

Budapest 1894

Singer és Wolfner kiadása

Andrássy-út 10.

* Herczeg Ferencz munkái *

Simon Zsuzsa.

Regény, 3-ik kiadás . . . frt 1.60

Diszkötésben frt 2.50

*

A Gyurkovics-Leányok.

Hetedik ezer frt 1 50

Diszkötésben frt 2 50

*

Mutamur.

26 elbeszélés, 3-ik kiadás frt 1 40

Diszkötésben frt 2.40

*

Fenn és Lenn.

Regény, 2-ik kiadás . . . frt 1 —

Diszkötésben frt 1 80

**

Sajtó alatt:

A három Testőr.

Bohózat 3 felvonásban.

M 307.121

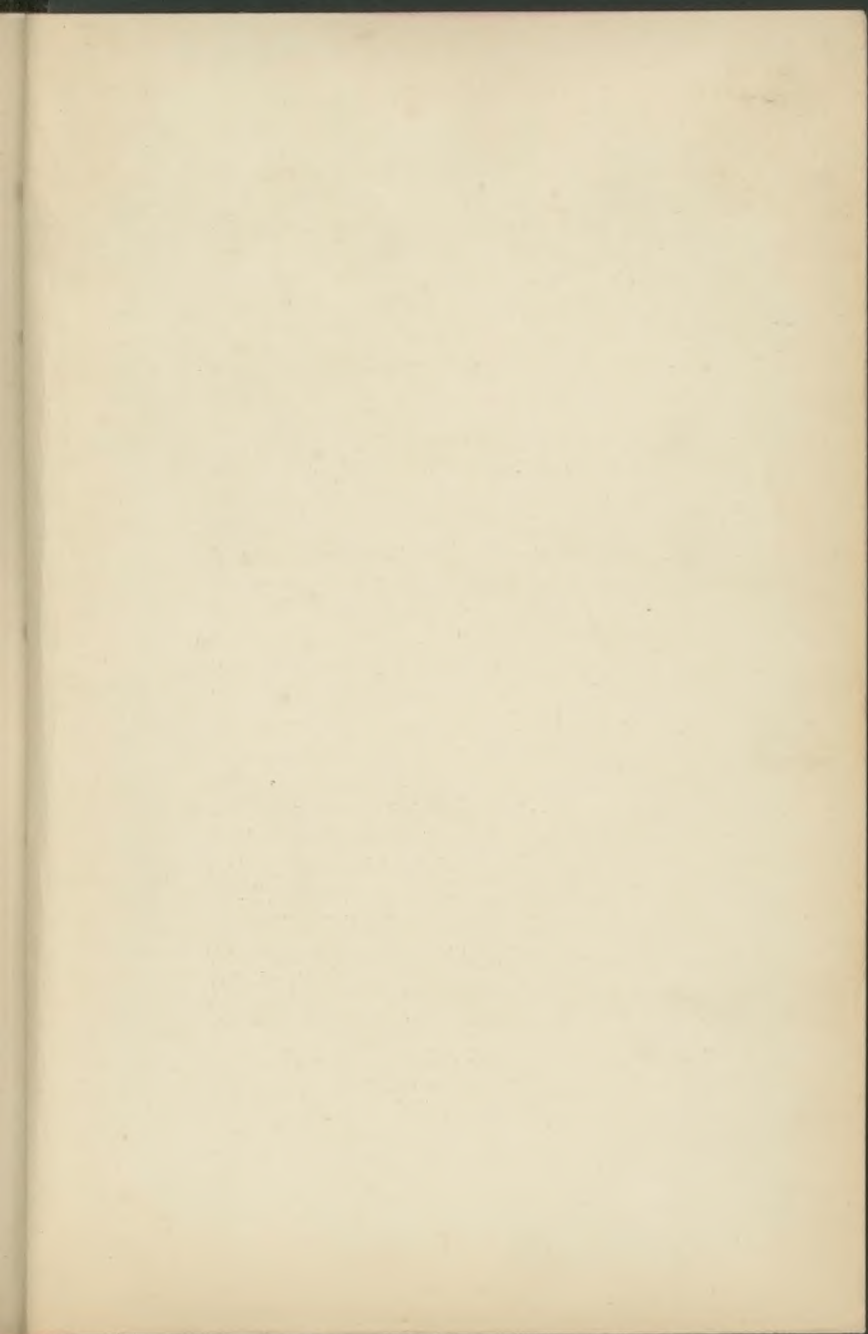
Hungaria könyvnyomda Budapest.

SZEREPLŐK:

Jób Sándor
Vilma, leánya
Özvegy Domaházy né, Jób huga
Szentirmay, huszárszázados
Szentirmay né
Tarján főhadnagy
Loránt hadnagy
Bilitzky-Maróth herceg, hadapród (18 éves)
Merlin báró
Szklabonyai
Merlin ügyvédje
Jób ügyvédje
Jób házi orvosa
Jób inasa
Miska, tisztiszolga
Napos káplár
A parforce-vadászklub küldöttsége
Cselédek.

*Történik a harmadik felvonás Tarján lakásán, a
többi a Jób-kastélyban.*

ELSŐ FELVONÁS.

(Szoba Jóbék kastélyában. Balra főbejárat; jobbra egy-egy ajtó vezet Jób Sándor és az asszonyok szobáiba. A háttérben üvegajtók, kilátással a nagy verandára és a lombos parkra. A verandán gazdagon terített asztal, mely körül időközönként cselédek foglalatoskodnak).

I. JELENET.

Jób, Merlin és a két ügyvéd.

Merlin.

Hogy szól a szerződésnek e része?

Merlin ügyvédje.

(Kartársával egy irományokkal megrakott asztal előtt áll, hadarva olvassa.)

Jób Sándor úr a mai napon eladja, Merlin Ágost báró úr pedig örökáron megveszi a dolovai 123. számú telekkönyv A) lapján fölvetett nemesi birtokot, a hozzá tartozó alsó-dolovai kastélylyal, valamint a 3) alatti leltárban felsorolt és a birtok gazdasági felszerelését képező gépekkel, szerszámokkal, ménessel, gulyákkal és nyájakkal egyetemben...

Jób.

Szóval: mindent eladok!

Merlin ügyvédje

(*Folytatja.*) A Merlin Ágost báró úr által fizetendő vételárba betudatnak, először: Merlin báró úrnak Jób Sándor úrral szemben fennálló és a 4) alatti leszámolás szerint 200,000 forintra rugó készpénz-követelései, — másodsor a birtokot a mai napon terhelő összes jelzálog-adósságok, 800,000 forint összegben, — a vételárnak hátralevő része fejében harmadszor: Merlin Ágost báró úr Jób Sándor úrnak élete fogytáig évi 4000 forintos járadékot biztosít...

Jób.

Elég! a többit már hallottuk.

Merlin ügyvédje.

A szerződésnek még egy fontos momentuma van: a birtok átadása január elsején történik.

Jób ügyvédje

(*Jóbhoz.*) Az idei termés tehát még a nagyságos urat illeti meg.

Jób.

Nem lesz valami különös, az az idei termés... (*Az óráját nézi.*) Ha úgy tetszik, aláírhatnók a szerződést, — különben is vendégeket várok.

Merlin ügyvédje.

Kérem először a nagyságos urat, mint eladót... (*Kezébe adja Jóbnek a tollat.*)

Jób.

Hova irjam a nevemet? ide?

Merlin ügyvédje.

A második példányt is... És most a méltóságos urat kérem, mint vevőt.

Merlin.

(*Aldírja a szerződéseket*).

Jób.

(*Merlinhez.*) Ezzel is rendben volnánk. Önt, mint új földesurat, csak egyre kérem: legyen tekintettel a szolgálaimra. Van köztük egy pár régi cseléd, a ki már nem győzi a munkát és kegyelemkenyéren él nálam... Nem szeretném, ha ők adnák meg az én rossz gazdálkodásomnak az árát!

Merlin.

Nyugodt lehet! Emberei nem fogják megérezni, hogy gazdát cseréltek.

Jób.

Köszönöm! (*Kezet nyújt neki.*) Kivánom: tartsa meg az ön családjá is oly sokáig ezt a birtokot, mint megtartotta az enyém a multban. Dolova négyszáz évig volt Jób-birtok!

Merlin.

Megelégszem, ha negyven évig viseli a Merlin nevet... Agglegény vagyok, a fejemen pedig már kisüt a holdvilág.

Jób.

Óh, az ön korában, — ez nem bizonyít semmit... (*Az óráját nézi.*) Az urak ki fognak menteni,

ha most a cselédjeim után nézek... Vendégeket várok és még a pezsngő sem jött meg a városból... Igaz, még egyet! Kérésem van a báróhoz, és önöknek is szól, ügyvéd uraim... Rajtunk kívül még senkinek sincs tudomása a birtok eladásáról, és én szeretném is, ha az alku egyelőre a mi titkunk maradna...

Merlin.

Számíthat a hallgatásomra!

Jób.

(Az ügyvédekhez.) Az önökére is számítok, uraim! Fontos ok nélkül ne hieszteljük...

Merlin ügyvédje.

(Halkan Jób ügyvédjéhez.) Ugy látszik, a családja nem tud még az alkuról!

Merlin.

(Jóbhoz.) Őszintén szólva, sajnálom, hogy a jószágot nem vehetem át rögtön.

Jób.

(Megütközve, hidegen.) Az idei termés nem valami különös!

Merlin.

Nem is a termés miatt mondom. Hanem hogy a napokban bejártuk a határt, sok vadat zavartunk fel, különösen fürjet és foglyot... Szenvedélyes vadász vagyok és szerettem volna már az ősszel ezen a pompás területen cserkészni.

Jób.

(*Szivesen.*) Ha csak a fűrjeimre fáj a foga, azon könnyen segíthetünk! Magam is puskás ember vagyok és örülni fogok, ha ily szeretetreméltó társaságban járhatom be a tarlókat ... Legyen a vendégem, báró!

Merlin.

Csábitó ajánlat!

Jób.

A dolog el van intézve, — ne is beszéljünk róla többet! Ön mindjárt itt marad a kastélyban és válogathat a vizsláim és a vadászfegyvereim között ... A fegyvereimet rögtön meg is mutatom ... (*A szobája ajtaja előtt, hol Merlin udvariasan előre akarja bocsátani.*) Január elsejéig itthon vagyok! (*Mindketten el.*)

II. JELENET.

Jób ügyvédje, Merlin ügyvédje.

Merlin ügyvédje.

(*Az irományait rendezgetve.*) Jób Sándor ért hozzá, hogyan kell eleganciával tönkremenni ... Eladja ősi birtokát és a következő pillanatban már az iránt érdeklődik, hogy behűtötték-e a pezsgőjét! Ön kissé meg van indulva, kolléga úr?

Jób ügyvédje.

(*Ellágyulva.*) Huszonhat éven át voltam Jób uradalmi ügyésze, nem hittem volna, hogy még én fogom elkészíteni az eladási szerződést!

Merlin ügyvédje.

Hjah, — a természet kérlelhetetlen logikája! A régi fák kipusztúlnak, helyükbe új palánták törnek, — az életrevaló generáció kipusztítja az élehetetlent.

Jób ügyvédje.

Jó, nemeslelkű uram! Bukásában sem magára gondol, hanem öreg cselédjeire.

Merlin ügyvédje.

Nem hittem volna, hogy már a végét járja, bár régóta tudtam, hogy anyagi zavarok közt vergődik!

Jób ügyvédje.

A nemes szíve tette tönkre...

Merlin ügyvédje.

Meg a tolvaj gazdatisztjei.... Hallom, hogy három jószágigazgatója lett nagybirtokossá... Különben a néhai sógoráért Domaházy úrért is gyakran fizetett.

Jób ügyvédje.

A Domaházy úr váltói adták meg neki a kegyelemdöfést...

Merlin ügyvédje.

Ismertem a boldogult Domaházy urat is, — ügyvédjelölt koromban egy pár váltót prezentáltam volt neki, Budapesten... Szép szál ember, elegáns gavallér volt! Hanem játszani nagyon szeretett... Kártyaasztalnál, lóversenyen, meg a tőzsdén is

játszott, — mindig elegánsan és mindig ész nélkül! Pedig csinos felesége volt. Vajjon hol van most az özvegy?

Jób ügyvédje.

Két év óta itt él a kastélyban. Jób úr maga is özvegy, és van egy kisasszony leánya: Vilma kisasszony... Domaházy né most Vilma kisasszony mellett az anyát pótolja...

Merlin ügyvédje.

Különös emberek! Az én kliensem, Merlin bárót, más fából faragták. A báró nem kártyázik, de nem is fizeti meg másnak az adósságát. Becsületes ember, de józan és kemény, különösen ha pénzről van szó. Azért nem is értem, mért volt olyan engedékeny Jóbbal szemben... A vásárnál minden előnyt Jóbnak biztosított, minden szeszélyét teljesítette. A birtokot pedig határozottan túlfizette, nagyon túlfizette.

Jób ügyvédje

Nagyon gazdagnak mondják a bárót!

Merlin ügyvédje.

Én öt-hat millióra becsülöm a cég aktiváit, mert a báró ma is főnöke még a Merlin és társa fakeskedő-cégnek, melyet az apja alapított... Hinné-e az ember, hogy az öreg Merlin még valamikor építópallér volt Pozsonyban? *(Az órát nézi.)* Mindjárt tizenegy óra, kolléga úr! ha gyorsan befogatunk, még jókor érhetnénk a városba és végezhethetnénk a telekkönyvben...

Jób ügyvédje.

Akkor siessünk! *(Az ajtóban a belépőkkel találkoznak, mély bókkal el.)*

III. JELENET.

Szentirmay, Szentirmayné, *(lovagló ruhában)* és az inas.

Inas.

Erre méltóztassék!

Szentirmayné.

Hol van Vilma kisasszony?

Inas.

A kisasszony kikocsizott.

Szentirmayné.

Sokáig marad oda?

Inas.

Nem hiszem... Csak a groomot vitte magával meg a nagy kutyáját... A lovakat is maga hajtotta...

Szentirmayné.

És Domaházyné ő nagysága?

Inas.

A nagyságos asszony a béresházban van, — a gyerekeket nézi. — Utána szaladjak?

Szentirmayné.

Nem kell háborgatni! Majd megvárom. *(Leül, szünet után az inához.)* Megelégszem a férjem társaságával. *(A férjét méregetve)* Ambár a férjem társasága nem mindig mulatságos. *(Inas el.)*

Szentirmay.

(Közömbösen.) A törvényes férjek közös átka! *(feleségét méregeti)* arról gondolkoztam különben, hogy maga bátran pátenst válthatna arra az új módszerre, a melyet föltaalált, hogy úri háznál első látogatást tegyen.

Szentirmayné.

Kivágott ruhában jöjjenek?

Szentirmay.

A kivágott ruha és lovagló-ruha közt van középút.

Szentirmayné.

Gyülölöm a középutakat! Különben sem fogom fel, hogy mi botránykoztatja meg magát. Jóbék magának, Domaházyék révén, rokonai, és fél év óta, amióta maga bennem a hitestársát tisztelheti, nekem is rokonaim... Jób Vilmával azonfelül négy évig voltam együtt az angol kisasszonyoknál, — testi lelki jó czimborám...

Szentirmay.

(Kedvetlenül.) Czimborája...

Szentirmayné.

Barátnőm! A svadronunk tegnap este vonult be a városba és ha tudtam volna, hogy Vilmáék itthon vannak, tüstént idesiettem volna... De én azt képzeltem, hogy még fürdőznek valahol... Az imént erre lovagolunk és tárva-nyitva látom a kastély ablakait. A cselédektől megtudom, hogy Vilmáék már két hete, hogy itthon vannak... Természetes, hogy rögtön leugrom a nyeregből és úgy amint vagyok, fölsietek a lépcsőn... És mert véletlenül éppen lovagló-ruhában vagyok, lovagló-ruhában sietek ide... Ennyi az egész! Jóh Vilmáról jut eszembe: mi lesz Tarján Gidával?

Szentirmay

Tarján főhadnagy úr ma reggel vonult be a századhoz.

Szentirmayné.

Igazán? Pompás! Akkor mindjárt mulatságosabb lesz erre az élet... És maga nem is örül neki?

Szentirmay.

Nem tudnám, hogy miért örüljek neki!

Szentirmayné.

Hiszen maguk azelőtt elválaszthatatlan jó barátok voltak... Történt azóta valami?

Szentirmay.

Igenis, az történt, hogy én megházasodtam... Tarján kitűnő czimborája lehet legényembernek, de házasembernek soha!

Szentirmayné.

Ejha! Férjem uram, féltékeny?

Szentirmay.

Nem vagyok az, bár volna rá okom... Tarján magának már leánykorában udvarolt!

Szentirmayné.

Legyen esze! Tarján, — nekem? Jób Vilmának udvarolt, — én elefántja voltam csupán...

Szentirmay.

(*Csendes kétségbeeséssel.*) Négy évig volt az angol kisasszonyok növendéke, hogy aztán a Tarján főhadnagy elefántja legyen!

Szentirmayné.

Miért is ne? Ha az ember valakit szeret, annak lehet az elefántja... És én Tarján Gidát nagyon szeretem!

Szentirmay.

(*Mint fönt.*) Ő Tarján Gidát nagyon szereti!

Szentirmayné.

(*Önérzetesen.*) Maga igen jól tudja, hogy én Tarjánt nem úgy szeretem, mint mikor egy asszonyról azt mondják: szereti azt a fiatal urat! — nem, úgy nem szeretem! Én csak szeretem Tarjánt, — úgy!

Szentirmay.

(*Gúnynyal.*) Lássá, ezzel nagyon megnyugtat Nem úgy! hanem úgy! Maga az ezredest is szereti, — úgy!

Szentirmayné.

Az ezredest? Imádom, — mintha a tulajdon édesatyám volna!

Szentirmay.

Hogy van az, hogy Lóránt hadnagyot ki nem állhatja?

Szentirmayné.

Ki mondja? Lóránt nagyon kedves, esinos fiú, én Lórántot nagyon szeretem, majdnem annyira mint a kis kadétot.

Szentirmay.

(*Kifakadva.*) Lássa! ez az ami engem dühbe hoz! Maga mindent és mindenkit szeret, és az egész ezred fülíg szerelmes magába, — kezdve a parancsnokon, egész az utolsó kutyamosóig! (*gúnynyal*) a huszárbaba! a kincstári menyecske! (*utánozva*) Kapitány úr, hogy érzi magát a kedves felesége? Szentirmay, mit csinál az aranyos asszonyka? (*dühösen*) Lánczhordtát: Én tettem le magáért a kauziót, — de maga nem az én feleségem, hanem az egész ezredé!

Szentirmayné.

(*Rémülten.*) Árpád!

Szentirmay.

De én nem fogom tűrni, hogy az egész hadsereg és talán a népfelkelés is, az én feleségem szemén melegedjék!

Szentirmayné.

(*Megvetően.*) Majomkirály!

IV. JELENET.

Előbb Vilma, később Domaházy né

Vilma.

(Kívül.) Janka!

Szentirmayné.

(A férjhez.) Csitt! (az ajtóhoz siet.)

Vilma.

(Szentirmayné karjába fut.) Janka! (Ismételt ölelkezés.)

Szentirmayné.

Csakhoggy meg vagy megint, egyetlen szerelmem! Hadd nézzelek már, — oh, milyen szép vagy!

Vilma.

Háromszor irtam neked, — egy levelemre sem válaszoltál!

Szentirmayné.

Bocsáss meg kincsem, nagyon el voltam foglalta... (Férjére mutat.) Ez az úr sok dolgot ad nekem.

Vilma.

(Kezet nyújt Szentirmaynak.) Isten hozta Szentirmay!

Domaházy né.

Lám! hát igaz! Szentirmayék megjöttek? (Üdvözlés.)

Szentirmayné.

(Kitörő örömmel.) Hej, de pompás, hogy így összerültünk! Roppant boldog vagyok most!

Herczeg: A dolovai nábob leánya.

Vilma.

És mégis, egy levelemre sem válaszoltál!

Szentirmayné.

Hiszen ezentúl mindig együtt leszünk, — úgy-e? Meglátogatjuk egymást mindennap... Ha én nem jöhetek tehozzád, te jössz én hozzám... óh, hogy örülök már a télnek! Korcsolyázni, szánkázni fogunk... A hosszú estéken majd összejövünk és olvasunk... ördögöt olvasunk! Tánczolunk!

Szentirmay.

(*Félre.*) Négy évig volt az angol kisaszszonyoknál!

Szentirmayné.

Egyszer nálam tánczolunk, egyszer meg nálatok... nem, mindig nálatok tánczolunk, — az én lakásom nagyon szűk. A tánczosokat majd én szálítom... Te, Vilma, van a svadronunkban egy pár roppant csinos ficzkó...

Szentirmay.

(*Szemrehányón.*) Janka! Ficzkó?

Szentirmayné.

A ficzkót visszavonom, (*Vilmához*) de a csinos jelzőt fentartom. Tarján Gidát már ismered, a többit is meg fogod ismerni...

Vilma.

Még folyvást a régi jókedvű gyermek vagy!

Szentirmayné.

Én — gyermek? félèves asszony vagyok!

Vilma.

Abbaziában kaptuk meg a lakodalmi meghívódat. Ha rajtam állott volna, tüstént vasutra ültünk volna. De a néni nem akart a hidegben utazni... Látom, nagyon boldog vagy!

Szentirmayné.

(*Mintán meggyőződött róla, hogy férje Domaházyéval a háttérben beszélget.*) Na, amint veszszük! Néha elég mulatságos a házasság állapot, néha, kevésbé az. Tudod: — a férjem — férj ő is!

Vilma

Nagyon meglepett a hír!

Szentirmayné.

Igaz is, hogy gyorsan ment. A múlt ősszel ismerkedtem meg vele, az ezred versenyén. Árpád a tiszti steeplechaseben „Brillantot” lovagolta és mindenesetre első lett volna, ha Tarján Gida az utolsó pillanatban eléje nem kerül... Aztán bál volt a fedett lovardában... Ráczvászón ruha, végig kék patkókkal behintve, — na! Ennivaló csinos voltam! Árpád a második négyesnél szerelmet vallott nekem. Azt hiszem, fejébe ment a pezsgő! A keringőnél már megkérte a kezemet! Gondolkozási időt kértem a kotillonig, de ő azt mondta, hogy addig nem tud nélkülem élni... A vacsoránál mel-

lém ült és zaklatott. Hogy békében megihassam a teámat, azt mondtam neki, hogy beszéljen az édes mamával... Hiszen ismered az édes mamámat! Hét leánya van! Amint megtudta, hogy Árpádnak kaucziója van, ránk adta az áldását... Mit tehettem? Hozzá mentem! Nem volt szerelmi házasság, csak érdekházasság!

Vilma.

Érdekházasság?

Szentirmayné.

Persze, mert akkor még nem szerettem a vőlegényemet, csak szörnyen érdeklődtem iránta... Hanem most rajtad a sor! Gyónj meg mindent!

Vilma.

Mit gyónjak meg?

Szentirmayné.

(*Súgva.*) Még mindig Tarján Gida?

Vilma.

(*Sértetten.*) Kérlek — Janka! (*Kérlelve.*) Bocsáss meg! De ha szeretsz, ne emlitsd többet ezt a nevet!

Szentirmayné.

(*Magában.*) Mi történt köztük? No — majd tisztába jövőnk mindjárt! (*Fenn.*) Szeretném a szobádat látni! Majd Árpád megvár itt! (*Ketten jobbra el.*)

V. JELENET.

Domaházy né, Szentirmay.

Domaházy né

(Janka után néz.) Elbájoló kis feleséged van.

Szentirmay.

Jó asszonyka *(elgondolkozva)*, hanem néha bizony ő is csak asszony!

Domaházy né.

Mondd csak, — a kis feleséged az előbb egy nevet említett... Tarján Gida nevét.

Szentirmay.

Ismered a főhadnagyot?

Domaházy né.

Nem ismerem személyesen, de gyakran hallottam emlegetni. Vilma is emlegette már...

Szentirmay.

Oh, talán valami keletkező vonzalom?

Domaházy né.

Nem, legalább nem hinném! Igaz ugyan, hogy Vilma természettől fogva nagyon zárkozott, — még velem szemben is zárkozott... *(Szünet után.)* Őszintén szólva kissé mégis nyugtalanít, hogy Vilma foglalkozik a gondolataiban Tarjánnal, a kit egy év óta nem látott.

Szentirmay.

És miből következteted, hogy foglalkozik vele?

Domaházyné.

Több gyanuom van, — a legújabb keletűt el is mondom. A napokban nyitott könyvet találtam a leány éjjeli szekrényén, a melyből alkalmasint elalvás előtt olvasgatott. Megnéztem, hogy mit olvas, — az utolsó mozgósítás története volt . . . A katonai törzskar könyve.

Szentirmay.

Ilyen száraz olvasmányokkal foglalkozik?

Domaházyné.

Magam is csudálkoztam ezen, — midőn azonban a nyitott lapra tekintettem, a szemem megakadt a Tarján Gida nevén . . .

Szentirmay.

Most már értem! Bizonyára Tarjánnak a bosznai kalandjáról volt szó? Tarján akkorában még hadapród volt és a saját szakállára vakmerő huszárcsinyt rendezett . . . Valami éjjeli támadásfélét . . . Hadi törvényszék elé állították e miatt, de azután megkegyelmeztek neki, — sőt vitézségi érmet is kapott . . . Tarjánt különben az én századomhoz osztották be, és ma reggel már meg is érkezett a városba . . . A közel jövőben tehát alkalmad lesz őt Vilmával együtt megfigyelni.

Domaházyné.

Hogyan? Mit mondasz? Tarján Dolován? Kellemetlen! Nagyon kellemetlen! Erre nem számítottam... Mondd csak, — de ne értsd félre kíváncsiságomat — vagyonos ember a főhadnagy?

Szentirmay.

A kardján meg a lován kívül alig van egyebe. Valaha volt egyebe is, de azon már hadnagy korában túladott.

Domaházyné.

És különben milyen ember?

Szentirmay.

Ha férfi kérdezne, azt mondanám: Tarján a katona és gavallér mintaképe.

Domaházyné.

És ha nő kérdezne?

Szentirmay.

(*Vállat von.*) Csudálatos világ ez, a hol főbe lövik magukat az emberek, ha nem tudják beváltani a kártya-asztalnál adott becsületszót, és erényt keresnek abban, hogy minél több esküt szegjenek asszonyokkal szemben...

Domaházyné.

De Tarján?

Szentirmay.

Egy mondását idézem, abból meg fogod ismerni. Ha a házasság kerül szóba, cinikus nyíltsággal

szokta mondani: „Az én áram egy millió! Annyiért talán elveszem a sátán öreg anyját is, — kevesebbért a milói Vénust sem.“

Domaházyné.

(*Megbotránykozva.*) Ah! Leányos anyának jó ezt tudni! (*Elgondolkozva.*) Veled nyiltan beszélhetek hiszen rokonok vagyunk... Tudod, hogy Vilmát gyermekkorra óta nagyon kényeztettük, — alig lehetett kívánsága, a mit édes atyja ne teljesített volna.

Szentirmay.

A dolovai nábob megengedhette magának a fényüzést egyetlen gyermekével...

Domaházyné.

A dolovai nábob? Gúny ma már ez a név. Szegény Sándorunkra rossz napok járnak.

Szentirmay.

No igen! könnyen szórta a pénzt, valamennyire el is adósodott! De ilyen nagy vagyon mellett, könnyen rendbe szedheti magát megint.

Domaházyné.

Nem. — Sándor rosszabbul áll, sem mint sejténéd. Ő ugyan titkolózik előttem, de én már észrevettem a közelgő bukás jeleit. A bukás gyorsabban fog bekövetkezni, mint gondolná. Az én boldogtalan férjem is siettetette bukását. Én főleg Vilmát félttem... Mi lesz vele? A mi elkényeztetett kis hercegnőnkkel, a ki annyira megszokta a

gazdagság kellemes keretét és a vele járó hódolatot? Úgy gondoltam, hogy legjobb volna, ha idejekorán férjhez adhatnók . . . Mi majd csak kezdünk magunkkal valamit, — csak ő legyen biztosságban, ha a nagy árviz ránk szakad . . .

Szentirmay.

Talán van már valami terved?

Domaházyné.

Ismered Merlint?

Szentirmay.

(Meglépetten.) A zsindelyes bárót?

Domaházyné.

A neve parvenü hangzású — de jellemes férfi és a mellett gazdag — nagyon gazdag! Napok óta itt van már a kastélyban, — ha jól tudom valami erdőbérletet tárgyal Sándorral.

Szentirmay.

De én úgy emlékszem, hogy Merlin valamikor neked udvarolt, sőt leánykorodban meg is kért!

Domaházyné.

Már kivénültem az emlékekből, Merlin pedig kigyógyúlt belőlük. De nem erről van szó. Árpád, — szivességet várok tőled!

Szentirmay.

(Kelletlenül.) Ebben az ügyben?

Domaházyné.

Ne félj! Tudom mennyire lehet egy huszárkapitány rokonságát igénybe venni . . . Bármint fejlődjenek is a dolgok Merlin és Vilma közt, azt tartom, hogy Tarján és a többi tiszttel megjelenése a kastélyban, csak hátrányára lehetne a terveimnek . . .

Szentirmay.

Értem! Azt kívánod, hogy tisztjeimet tartsam távol Vilmától?

Domaházyné.

Főleg pedig Tarjánt! Kivánságom nem méltánytalan, bár nem tudom, hogy teljesíthető-e . . .

Szentirmay.

Rajta leszek, hogy teljesíthető legyen. Egyelőre nincs mitől tartanod. Tisztjeim el vannak foglalva a berendezkedéssel, a svadronomban azonkívül influenzás lovak is vannak, lelkiismeretes szakaszparancsnok ilyenkor nem ér rá látogatásokat tenni.

VI. JELENET.

Voltak, Inas, *(utóbb)* Tarján.

Inas.

(Névjegyet ad Domaházynénak.) Ez az úr künn várakozik.

Domaházyné.

Miért nem vezeted be? *(Inas el.)*

(Meglepetten olvassa) Tarján Gida, főhadnagy!

Szentirmay.

(Meglepetten.) Oh!

Tarján.

(Belép, mélyen meghajol, észreveszi a kapitányt, visszahökken, félre.) A kapitány! (Fenn.) Nagyságos asszonyom! (Szemügyre veszi Szentirmayt, félre.) Úgy tesz, mint akinek valami nincs inyére! (Fenn.) Kellemes kötelességemnek tartottam, hogy először is Jób Sándor házában tisztelegjek...

Szentirmay.

(Élesen.) Nagyon kellemesnek találhattad e kötelességet, mert valamennyi kötelességed közül éppen ennek az egynek siettél eleget tenni!

Tarján.

Hát ezt mi lelte?

Domaháznéné.

(Fagyosan.) Foglaljon helyet.

Tarján.

(Leül és hol Szentirmayt, hol Domaháznét nézi. Hosszú, kinos szünet után, nagyon udvariasan.) Az ember, ha ilyen kis állomásba helyezik át, kétszere-sen örül a kedves ismerőseinek és siet a régi összeköttetéseket megújítani.

Domaháznéné.

(Fagyosan.) Óh igen, a főhadnagy úr nem idegen előttünk...

Szentirmay.

Hogy vannak a beteg lovaidd?

Tarján.

(Szórakozottan.) Köszönöm, jól érzik magukat.
(Domaházynéhez.) És kedves bátyja?

Domaházyné.

A bátyám éppen vendégeket vár. A vendégekről jut eszembe, hogy még dolgom is van... (Födláll.) Ugy-e bár nem veszik rossz néven, ha magukra hagyom? (Szentirmayhoz.) Légy szives a főhadnagy urral szemben a házigazda szerepére vállalkozni! Jó napot! (A verandára megy, hol az asztalnál egyet-mást elrendez, aztán eltűnik.)

Tarján.

(Dühösen.) No még így sem végeztek velem! Mit jelent ez?

Szentir may.

(Hidegen.) Nem tudom!

Tarján.

Ez afagyos fogadtatás, — hiszen ez annyi, mintha kidobtak volna! (Végig néz magán.) Pedig attillában jöttem, fehér keztyűvel, — vajjon mi kifogásolni valót talált rajtam?

Szentirmay.

(Hidegen.) Nem tudom!

Tarján.

Hát téged mi lelt, öreg?

Szentirmay

Főhadnagy úr!

Tarján.

Mi az? főhadnagy úr?

Szentirmay.

Nem vagyunk ugyan szolgálatban, de a mit mondani akarok, az szolgálati ügyre vonatkozik.

Tarján.

(A következők alatt elkomolyodik, majd katonai állásba vágja magát.)

Szentirmay.

Éveken át jó barátok voltunk, remélem, hogy barátságodat a jövőben sem vonod meg tőlem — szolgálaton kívül! Szolgálatban, természetesen, csak főlebbvalód vagyok... Megeshetik, hogy irántad való barátságom, és a főlebbvaló kötelességtudása összeütközésbe kerül majd. Ilyenkor természetesen, mindig a főlebbvaló lesz a győztes... Ilyen összeütközés előtt állok a jelen pillanatban is, a jó barát örül a látásodon, a főlebbvaló azonban azt mondja *(élesen)*: Főhadnagy úr! Istállóinkban beteg lovak vannak, — lelkiismeretes szakaszparancsnoknak az istállóban a helye! Remélem, megértettél!

Tarján.

Meg!

VII. JELENET.

Előbbiek, Loránt, Szklabonyai,
Parforce-vadászok.

Szentirmay.

Ezt akartam értésedre adni. *(A belépő küldöttség elé megy, néma üdvözlés, ismerkedés.)*

Tarján.

(Magában.) Igaza van! Szentirmaynak, tökéletes igaza van! De Domaháznén, — ő is a lelkén viselné az influenzás lovaink sorsát?

Szentirmay.

(A küldöttséghez.) Sándor bátyám várja az urakat, ha jól tudom, a szobájában. *(A küldöttséget jobbra kalauzolja, el.)*

Loránt.

(Kézirattal a kezében Szklabonyaihoz.) Tudod az üdvözlő-beszédet?

Szklabonyai.

(Szavalva.) Ha férfi vagy, légy férfi, s ne hitvány gyöngé báb, — mondá a szabadság lánglelkű dalnoka . . . *(Gondolkozva.)* Furesa: itt mindig elvesztem a fonalat!

Loránt.

(A kéziratból szavalva.) A Kárpátoktól az Adriáig . . .

Szklabonyai.

Igen, a Kárpátoktól az Adriáig harsogott a tespedés rabbilincseit szétmorzsoló orkán . . . a többi

már úgy megy, mint a karikaesapás)
Kárpátokon legyenek túl!

Loránt.

Ha elakadsz, majd átsegítelek a Kárpátokon*...
(*Szklabonyai után a Jób szobájába akar menni, hová a többi vonult.*)

VIII. JELENET.

Tarján, Loránt.

Tarján.

Hiéna!

Loránt.

Hahó, — Gida, Te itt? (*Visszajön.*) Hogy kerülsz te ide?

Tarján.

Én, — házi barát vagyok itt! Hanem te?

Loránt.

Én majd csak leszek... Egyelőre, mint a parforce-vadászok klubjának kiküldötte vagyok itt, hogy ennek az ízének... hogy is hívják?

Tarján.

Jób Sándornak?

Loránt.

Igen, hogy Jób Sándornak valamihez gratuláljak... Hogy mihez, azt már elfelejtettem.

Tarján.

Mióta vagy te parforce-vadász?

Loránt.

Tíz percz óta. Ezek a civilizisták voltak a parforce-vadászok, Jób pedig az elnökük... Úgy kerültem közéjük, hogy az istálló előtt ültem, mikor arra kocsiztak... Egyet-kettőt ismertem közülök, rájuk kiáltottam. Azt mondták, jöjjenek velük. Minek? kérdeztem. Úriház, — csinos leány, — jó konyha, mondták ők! Nos akkor előbb-utóbb túl kell esnem az ismerkedésen. Haza küldtem az atilámért, felültem a kocsira és most itt vagyok... Útközben beballottiroztak a klubba, és beválasztottak a gratuláló küldöttségbe... Valamennyi szavazattal egy ellen. (*Dühösen.*) Ha tudnám, ki dobta azt az egy fekete golyót a kalapba, betörném a fejét.

IX. JELENET.

Előbbiek, Vilma, Szentirmayné,
utóbb Szklabonyai.

Szklabonyai.

(*Jób szobájában.*) Ha férfi vagy, légy férfi, s ne hitvány gyöngé báb, mondá a szabadság lánglelkű dalnoka...

Szentirmayné.

Lám — Tarján! Isten hozta!

Tarján.

Nagyságos asszonyom!... Vilma kisasszony!...

Vilma

(*Hidegen.*) Jó napot, főhadnagy úr!

Tarján

(*Félre.*) Ő is milyen hideg!

Lóránt

(*Félre.*) Milyen csinos!

Szklabonyai

(*Jób szobájában.*) Ha férfi vagy légy férfi, s ne hitvány gyöngé báb, mondá a szabadság lánglelkü költője . . .

Szentirmayné

A hiéna is itt van? Pompás! Jöjjön! (*Bemutatja Vilmának.*) Loránt hadnagy — kipróbált keringő-tánczos.

Loránt

(*Mély meghajlással félre.*) Ennivalóan csinos.

Szklabonyai

(*Jób szobájában kétségbeesett hangon.*) Ha férfi vagy, légy férfi, s ne hitvány gyöngé báb, — mondá a szabadság lánglelkü dalnoka . . . (*Megjelenik az ajtóban.*) Loránt! A kéziratot!

Loránt

(*Ijedten.*) Hah! Boldogtalan! Fennakadt a Kárpátokon . . . (*A hölgyek felé.*) Bocsánat! (*Szklabonyai után Jób szobájába siet.*)

Herczeg: A dolovai nábob leánya.

X. JELENET.

Előbbiek, Loránt nélkül.

Szentirmayné

(*Türelmetlenül hol Tarjánt, hol Vilmát nézi.*) Nos? Ennyi az egész? Maguk csak ennyire tudnak egymásnak örülni? Akkor ugyan kár volt fél évig nem látni egymást.

Tarján

Vilma kisasszony fél év alatt nagyon megváltozott!

Szentirmayné

Igaz, Vilma, miért is vagy olyan különös?

Vilma

(*Szemrehányóan.*) Janka!

Szentirmayné

Valami kis összekocczanás történt maguk között... Intézzék el hamar! Ilyenkor a prókátor csak ronthat a dolgon... Két percze hát magukra hagyom. (*Az erkély felé indul.*)

Vilma

Janka, azt ne tedd!

Szentirmayné

Vilma, mulattasd a vendégedet! (*A verandára megy, honnan be-benéz, később eltűnik.*)

Vilma

(*Janka után akar menni, majd visszatér, kedvetlenül.*) Foglaljon helyet, főhadnagy úr!

Tarján

(*Melegen.*) Vilma! Mit vétettem ön ellen?

Vilma

(*Kevélyen.*) Főhadnagy úr!

Tarján

Sérti bizalmas megszólításom! Bocsásson meg! Nem tudtam még elfelejteni, hogy volt idő, mikor barátjának nevezett és megengedte, hogy egyszerűen Vilmának szólítsam!

Vilma

Nem emlékszem arra az időre, és önt is kérem, feledje el!

Tarján

(*Félre.*) Valaki intrikált ellenem! (*Fenn.*) Elfelejtteni nem fogom, de ha úgy akarja, nem fogom többet említeni... (*Szünet után félre.*) Itt már csak egy használhat... (*Föláll, fenn.*) Nagysádnak vendége van, nem tartóztatom tovább...

Vilma

(*Félre, ijedten.*) Elmegy!

Tarján

(*Mély meghajlással indul.*)

Vilma

(*Félre.*) Elmegy!

Tarján

(*Az ajtóban visszafordul.*) Kedves nénjének és édes atyjának kérem tiszteletemet átadni!

Vilma

(*Halkan.*) Tarján!

Tarján

(*Visszasiet.*) Parancsol!?

Vilma

Hát nem kérdezi, hogy miért haragszom?

Tarján

(*Félre.*) Már puhúl! (*Fenn.*) Nem volt bátorságom magyarázatot kérni... Amit ön tesz, az jól van téve!

Vilma

Maradjon! Beszélni akarok önnel... (*Helyet mutat neki.*) Emlékszik... volt idő, mikor jó barátok voltunk...

Tarján

(*Ábrándosan.*) Hogy emlékszem-e?

Vilma

Budapesti nagynénémnél laktam... Sok fiatal úr járt a házukba, köztük ön is... Nekem el kellett tünnöm mindazt, a mi a gazdag lányok átka, — idegen emberek, a kikről alig tudtam többet a nevüknél, szerelemről beszéltek nekem és megkérték a kezemet... Ön volt az egyetlen, a ki nem beszélt szerelemről, hanem a barátságát ajánlotta fel.

Tarján

Meg akartam czáfolni azt az ostoba babonát, hogy nő és férfi közt nem állhat fenn az igazi barátság.

Vilma

A fiatal urak bálján beszéltünk erről a füzértáncz alatt, emlékszik még? feltételekhez kötöttem a barátságomat.

Tarján

Hogy emlékszem-e még? . . .

Vilma

Első feltételem az volt, hogy sohasem fog belém szeretni.

Tarján

Bocsánat! A feltétel csak az volt, hogy sohasem fogok önnek szerelemről beszélni. Ezt meg is tartottam.

Vilma

Azt mondtam önnek akkor: nem vagyok féltékeny; a féltékenység a szerelem átka, de semmit sem gyűlölök annyira, mint a tettetést, és az őszinteség hiányát . . . Elvárom öntől, hogy nyíltan meg fogja nekem mondani, ha ráunt a barátságomra, és azt is meg fogja mondani, ha szeret valakit . . . El fogja nekem panaszolni örömét, bánatát és én osztani fogok örömében és bánatában . . .

Tarján

Megtartottam ígéreteimet.

Vilma

Nem tartotta meg, nem is volt hozzám őszinte soha!

Nagysád!

Tarján

Vilma

Ön egy hónappal utóbb, mikor Abbáziában jártunk, megverekedett egy nőért, a kit én nem ismerék. Ha az ember valakiért megverekszik, azt szereti is. Az ujságban olvastam, el is tettem magamnak azt a hírt. (*A tárczájában keresgél*) Meglehet hogy véletlenül nálam van . . . Igen, van . . . (*Olvasva.*) „Pisztolypárbaj! A helybeli huszár-laktanya fedett lovardájában véres pisztolypárbaj folyt le S. T. G. főhadnagy — (*Szól*) S. — T. — G.: Salgói Tarján Gida, ilyen kezdőbetűs főhadnagy nincs is több a tiszti sematizmusban . . . (*Olvasva*) és M. Á. úr közt. A küzdelem M. Á. úr súlyos sebesülésével végződött. Az összetűzés oka — Cherchez la femme!”

Tarján

(*Félre.*) A vöröshajú Liza! (*Fenn.*) Nagysád, biztosítom, nem jól itéli meg ezt a dolgot . . .

Vilma

(*Hevesen.*) Ki volt az a nő?

Tarján

(*Zavartan.*) A családi nevét nem is tudom . . .

Vilma

Nem ismeri! akkor mért verekedett meg érte?

Tarján

Ostobaság volt, megengedem . . . Úgy történt, hogy az orfeum — (*Helyreigazítva szavát*) az operában ültem, a páholyban. A szomszéd páholyban a hölgy ült — M. Á. úrral.

Vilma

A férje?

Tarján

Nem, — azt hiszem valami távoli rokona . . . A hölgy panaszkodott, hogy nincs színlapja . . . Én akkor áthajoltam a páholyába és átnyújtottam neki a magamét . . . Ez csak nem bűn?

Vilma

Egyszerű udvariasság! És aztán?

Tarján

M. Á. úr ezt zokon vette. Szemrehányásokat tett a hölgynek, nagyon udvariatlan volt.

Vilma

És ön ezt persze nem tűrte?

Tarján

Nem tűrhettem, hogy én miattam szenvedjen egy hölgy . . .

Vilma

Igazsága volt!

Tarján

Ebből szóvita fejlődött és másnap megverekedtünk.

Vilma

Ennyi az egész? Hiszen akkor ön csak gavallér-kötelességét teljesítette! Tarján, bocsásson meg! Ön oly nemes, oly lovagias, — én pedig néha szeszélyes vagyok... Nem haragszik? Kérem ne haragudjék!

Tarján

Én haragudni? Hová gondol nagysád?

Vilma

Nevezzen Vilmának, úgy, mint régen!

Tarján

(Tüzesen.) Vilma!

Vilma

(Jób szobája felé figyel.) Jönnék. (Föláll.) Egy pillanatra magára hagyom, de aztán még látjuk egymást? (A szobájába siet.)

XI. JELENET.

Tarján, Jób, Szentirmay, (majd) Loránt, Merlin, Szklabonyai, Parforce-vadászok, (A verandán.) Szentirmayné, Domaházyné.

Tarján

(Miközben a többiek csoportokban beszélgetve jönnek Jób szobájából, kissé megindultan néz Vilma után, félre.) Becsületes, jó Vilmám, — nem értesz a

tettetéshez. (*Diadalmas örömmel.*) Ej! A tavaszi versenyeken már a saját telivéreimen futtatok.

Jób

(*Vendégeihez.*) Szó sincs róla, — így nem eresztelek benneteket utnak . . . A pohár bort meg vilásreggelit nem engedem el!

(*A következők alatt a verandára kalauzolja vendégeit, hol Szentirmayné is megjelent Domaházyné társaságában. Üdvözlés, elhelyezkedés, inasok tálakat hordanak fel és üvegeket bontogatnak.*)

Tarján

(*Elfogta Lorántot és a társaság után haladó Merlinre mutat.*) Hiéna? Nem Merlin ez?

Loránt

Miféle Merlin?

Tarján

A kivel tavaly összeakadtunk a fővárosban . . . Tudod a vöröshajú Liza miatt!

Loránt

Emlékszem! Golyót is kapott a csipőjébe . . . (*Merlin után néz.*) Isten úgyse az! Első pillanattól kezdve ismerősnek tetszett előttem . . . Úri ember?

Tarján

(*Vállat von.*) Zsindelyt csinál.

Loránt

Gondolhattam volna! Itt mindenki tegezi a másikat, csak őt szólítják úrnak — báró úrnak . . . Biztos jele annak, hogy nem úr!

Tarján

Nem szeretem, hogy ez az ember itt van! Nem szeretjük egymást, — ő engem épp oly kevésbé, mint én őt . . .

Loránt

Tudod, hogy nagyon csinos? Nem Merlin, hanem a leány, a hogy-is-hívják leánya . . . Mondják, hogy gazdag is . . . A gazdag leányok rendszeren nagyon élnek azzal a privilégiummal, hogy rútak is legyenek, — de a Jób leánya dicséretes kivétel. Udvarolsz neki?

Tarján

Miért kérded?

Loránt

Mert én udvarolni fogok neki. Kellemes téli foglalkozás lesz.

Tarján

Nem fogsz neki udvarolni.

Loránt

Szerelmes vagy? . . .

Tarján

Én — szerelmes? Bolond beszéd! Nem szoktam szerelmes lenni.

Loránt

Ha szerelmes volnál átengedném neked a tért; de mivel nem vagy az, be fogod látni, hogy kötelességem pályázni . . . Magam iránt való kötelességem! Olyan ez, mint a futtatás! A díj fél millió! Tisztelet-díj egy csinos leány . . . Pályázhat reá minden gentleman-amateur, a kinek nem rücskös a képe, sem a becsülete . . . Ezennel bejelentem a nevezésemet. Reménylem, azért jó barátok vagyunk?

Tarján

Jó barátok, — de majd állitok eléd olyan akadályt, hogy kitöröd a nyakad'!

Loránt

A ki futtat, el lehet készülve arra is . . . Különben úgy látom, alkalmatlannak találod a konkurrencziámat? Őszintén szólva, én nem kevésbbé a tiédet. Kár is volna, ha erőnket az egymás ellen való küzdelmekre pazarolnók, — esetleg valami outsider jöhetne be elsőnek . . . Ha akarod döntsön kettőnk között a sors. A nyertes lesz istálló-favorit, a vesztes csinálja neki a pace-t. *(Pénzdarabot vesz ki a zsebéből. Fej vagy irás? (Fölveti, majd reá lép a lábával.)*

Tarján

(Kedvetlenül.) Léhaság!

Loránt

Fej vagy irás?

Tarján

A te helyedben nem játszanám soha! Ember-
emlékezet óta mindig vesztesz.

Loránt

A magamét veszitem, nem a másét! Fej vagy írás

Tarján

(*Indulatosan*) No hát veszits most is! Írás!

Loránt

(*Lehajolva.*) Írás! Hallatlan szerencséd van!
Gratulálok, barátom, — a leány a tiéd!

Tarján

Ne vesztegessük az időt. Búcsuzzunk a háziak-
tól és siessünk a betegeinkhez.

Loránt

(*A veranda felé indulva.*) Nem értem mi szükség
van ott reánk, mikor ott a kadét. Bilitzky nagyon
megbízható ...

XII. JELENET.

Voltak, Inas majd Bilitzky.

Inas

(*A főbejáratnál egy névjegyről olvassa.*) Bilitzky
Maróth Géza herczeg, Bilitza vár ura, Maróth vár-
megye örökös főispánja, es. és k. hadapród-örrmester,
s a többi s a többi. (*El.*)

Bilitzky

(*Belép, a tisztek láttára visszahökken.*)

Loránt

Te kétszeres s a többi! Hogy mertél megszökni az istállóból?

Bilitzky

(*Kedvetlenül*) Hát egész ifjúságomat az istállóban töltsem?

Tarján

Mit csinálnak az influenzás lovak?

Bilitzky

Trüsszentenek, az inspekeziósok pedig egészségökre kívánják. (*Kíváncsian közeledik a veranda felé.*)

Loránt

(*Tarjánhoz.*) Vetted észre, hogy a kadét újabb időben megint nagyon szemtelen?

Tarján

(*Loránthoz.*) Legközelebb megint befogjuk zárni. (*Bilitzkyhez.*) Hogy akadtál a nyomunkra, gyerek?

Bilitzky

Az istálló előtt álltam, mikor arra ment egy kocsi, két nagy furesa kosárral... Megkérdeztem a fuvarostól, hogy mi van azokban a kosarakban... Azt mondta: pezsgő. — A Jób-kastélyba viszi... Akkor rögtön tudtam, hogy ti is itt vagytok...

Loránt

(*Tarjánhoz.*) Holnap be fogjuk zární!

Tarján

(*Bilitzkyhez.*) Tejet neked, nem pezsgőt, te pólyás baba! Most eredj le az udvarra, szólj a kocsisomnak, hogy fogjon be és várj meg odalenn. (*Loránthoz.*) Mi meg búcsuzzunk a háziaktól...

Bilitzky

(*Csalódottan.*) Nem ebédelünk itt?

Loránt

Ne politizálj, hanem indulj! Egy-kettő! (*Tarjással a verandára, hol elbúcsúznak a társaságtól.*)

XIII. JELENET.

Bilitzky, majd Vilma.

Bilitzky

(*Magában.*) Ha most nem fogatok be a főhadnagy kocsijába, a hadnagy a holnapi rúkkoláson rozsdás kengyelvasat talál a szakaszomban és fölrad a kapitánynak. A kapitánynak pedig régóta fáj rám a foga. Micsoda önkény uralkodik a hadseregben! (*Észreveszi Vilmát, a ki keztyűjével babrálva jön a szobából.*) Ah! — hát ezért sietett ide az egész svadron? (*Fenn.*) Nagysád! engedje meg, hogy bemutassam magamat: Bilitzky kadét! (*Bizalmasan.*)

A bemutatás szörnyen unalmas dolog, de ezen túl kellett esnünk, mert ezentúl majd gyakrabban fogok idejárni . . .

Vilma

(*Szórakozottan figyel a verandára.*) Annak fogunk örülni!

Bilitzky

Hanem most indulnom kell, különben beesukat a hiéna!

Vilma

A hiéna! Mondja, — miért nevezik önök Loránt hadnagyot hiénának?

Bilitzky

Nem hallott a tutajosi kard-affairról? Lorántot ott megakarta verni négy kádárlegény . . . Elmondjam, hogy miért?

Vilma

Inkább ne!

Bilitzky

Jól van, — nem beszélek a kádárnéról! Mondom, meg akarták verni, és éjjel reá lestek a kádár háza előtt . . . Hanem Loránt kardot rántott és beszakította két kádárlegénynek a fejét. Szerencsére tompa szalon-kard volt nála és így a kádárfejekben nem esett nagyobb kár . . . Ezért aztán az országgyűlésen interpelláltak, egyik képes ujság pedig kiadta a Loránt arczképét, ezzel a fölirással: „A tutajosi hiéna!“ Láss a név rajta száradt . . .

XIV. JELENET.

Előbbiek, Loránt, Tarján.

Loránt

(*Tarján előtt gyorsan belép a verandáról, szigorú hangon.*) Kadét!

Bilitzky

(*Megszeppenve.*) Kezét csókolom! (*A főbejáraton el.*)

Loránt

(*Mélyen meghajol Vilma előtt, félre.*) Irás! Miért nem fej? (*A kadét után el.*)

Vilma

(*Tarjánhoz, a kivel egyedül maradt.*) Ön is megy?

Tarján

Most mennem kell — fájdalom! De megengedi, hogy viszontlássam?

Vilma

(*Kezet nyújt neki.*) A mikor akarja! Mindig itthon vagyok!

Tarján

Mondja, Vilma, — szabad egy bizalmas kérdést önhöz intéznem, régi barátságunk jogczimén?

Vilma

Kérdezzen!

Tarján

Mit tart Merlin báróról?

Vilma

Jó, nemes ember! Különös modora daczára is az
— a néni ke mondja.

Tarján

Mit gondol, miért van Merlin a kastélyban?

Vilma

Apameghivta fürjvadászatra. Merlin szenvedélyes
vadász.

Tarján

Különös! Évek óta ismerem a bárót és akár
hányszor halottam már a saját szájából, hogy a
kártyázás mellett a vadászatot tartja a legléghább
időtöltésnek...

Vilma

Mi oka volna Merlinnek, hogy nekünk mást
mondjon?

Tarján

(*Gondolkozik.*) Persze — megvan! Merlin nem
a fürjek, hanem az ön kedvéért van itt.

Vilma

Az én kedvemért? Akkor nem volna folyton a
néni ke mellett!

Tarján

A néni ke mellett? (*Félre.*) Azért a sértő foga-
dás? A zsindelyes báró intrikált ellenem... Meg-

állj! Ezt megfizetem! (*Fenn.*) Biztosan tudom, hogy az ön kedvéért van itt! A néninek kedveskedik, hogy először is az ő kedvét nyerje meg... Nagyon ravasz partí-vadász!

Vilma

Merlin, — partí-vadász? Nem, — ön téved! A báró jellemes férfi! Nem volna képes arra, hogy szerelmet hazudjon valakinek anyagi előnyökért...

Tarján

(*Zavartan.*) Nem is kell azt olyan szigoruan venni... A társaság sok enyhítő körülményt tud az érdekházasság mellett...

Vilma

(*Komolyan*) A társaság? Meglehet! De én nem ismerek nagyobb gyávaságot, mint a férfiét, a ki eladja magát pénzért... Az olyan nem tisztességes ember! (*Mosolyogva.*) De mit beszélünk? A báró nem lehet olyan, — hiszen nagyon gazdag.

Tarján

Ez nem zárná ki... Partí-vadász mindenki, a ki házasság útján külső előnyöket akar magának biztosítani... A kinek rangja van, de pénze nincs, — az vagyont keres a házasságban — partí-vadász! A kinek elég a pénze, az talán családi összekötésekre akar szert tenni, — ő is partí-vadász!

XV. JELENET.

(Az erkélyen ezalatt Jób Sándor föláll, gesztusokkal pohárköszöntőt mond)

Voltak, Szentirmay.

Szentirmay.

(Asztalkendővel a nyakában és pohárral a kezében megjelent a veranda ajtajában. Élesen.) Főhadnagy úr! Elfelejtette, hogy a szakaszában beteg lovak vannak?

Tarján

(Zavartan.) Szavamra mondom elfelejtettem! (Mereven meghajol Szentirmay előtt, mosolyogva Vilma előtt. Elmenőben, félre.) Ha haza érkezem, mérgemben magam is betegnek jelentkezem!

MÁSODIK FELVONÁS.

A Jób-kastély parkja. Jobbra a kastélyba vezető nagy veranda, balra bokrok közt kerti asztal, paddal és székekkel. Az asztal fölél nagy khinai napernyő van feszítve. A háttérben folyondáros kerítés, az országútra nyíló rácsos kapuval.

I. JELENET.

Domaházy né (kézimunkával.) Merlin (vadász-
ruhában.)

Domaházy né

Őr ugyan nem tesz nagy kárt a fürjekben, ha egész reggel itt lustálkodik mellettem.

Merlin

Ki akar térni a kérdésem elől?

Domaházy né

(Elkomolyodva.) Szegény barátom, — már megint?

Merlin

Még folyvást! Ismeretségünk első napjától fogva nem változtam.

Domaházy né

Pedig ismeretségünk már nagyon régi, és ez arra emlékeztet, hogy öreg asszony vagyok.

Merlin

Harminczéves aggkor — vagy harminczegy éves? Imádásra méltó aggkor! Ön ma szebb mint tizenhat éves korában volt.

Domaházyné

Bókoláshoz is ért? Nem tartottam ennyire léhának! De beszéljünk komolyan. Jó Merlinem higgye el, nem lehetek az ön neje! Okaimat nem magyarázom el, ön úgyse értene meg, mert nem akar megérteni. Elég ennyi: Tartozom ezzel a bátyámnak! Ő sokat áldozott értünk, Domaházyért és én értem, — vagyona egy részét is feláldozta nekünk, — és én nem hagyhatom magára, mikor sorsa rosszra fordul. Mi lenne vele és Vilmával? Olyan nemesek és jók, és oly végtelenül élnetlennék!

Merlin

De hiszen nem kellene őket elhagynia!

Domaházyné

Ez az, a mit nem tudok önnel megértetni. Azt hiszi, hogy hasznára lehetnék Jóbéknak, ha a gazdag Merlin nejévé lennék? Rosszúl ismeri ezt a kevély fajt!

Merlin

Azzal nem gondol, hogy mi lesz belőlem, ha magamra hagy?

Domaházyné

Nem féltem önt! Józan, tehát erős is!

Merlin

Pedig sehogy sem tudok boldogulni az ugynevezett józansággal! Oh igen! Az apámtól öröklött vagyont sikerült megszereznem, de azt a rejtélyt, hogyan kell az életet elviselhetővé tenni, máig sem tudtam megoldani.

Domaházyné

A ki így beszél, annak meg kell nősiennie!

Merlin

Képzelter boldog házasság életet, szerelem nélkül?

Domaházyné

Önök a boldogság nem a szerelem, hanem a tiszta, nyugalmas családi élet.

Merlin

A tiszta, nyugalmas családi élet! Az önök tiszta családi élete az, a mi engem annyira vonz. Mióta itt vagyok a kastélyban, olyanformán érzem magamat, mint az a bizonyos hajós, a ki kétségbeejtően hosszú utazás után megint kiköt a lombos szigeten és megesküszik Pozeidonnak, hogy nem hagyja el többet a partot.

Domaházyné

(Élénken.) Ne is hagyja el többet.

Merlin

Mit mond?

Domaházyné

Merlin! Nekünk szabad egymással így beszél-nünk. (*Kezet fog vele*). Vegye feleségül Vilmát!

Merlin

Én, Vilmát?

Domaházyné

Nem gondolt még erre?

Merlin

Tréfát üz velem?

Domaházyné

Soha férfit még annyira komolyan nem vettem, mint önt. Ezt bizonyítja nyíltságom. Lássa, nekem előítéleteim vannak az úgynevezett szerelmi házasságok ellen, — az én házasságom is olyan volt! Lángoló szívvel és zavaros fejjel kötött házasság-ból inkább fakad a martirium, mint a boldogság. A tiszta szeretet, a nyugodt barátság: ez az a boldogság, mit önnek és Vilmának kívánok.

Merlin

És ön?

Domaházyné

Ha Vilmát és önt boldognak tudom, én is elé-gedett leszek!

Merlin

Csudálatos asszony! Önmegtagadásból és szá-mításból van összetéve! És arra nem gondol, hogy Vilma esetleg mást szeret? Például: Tarjánt!

Domaházyné

Magam is azt hiszem, hogy a leány érdeklődik Tarján iránt. De ennek nem tulajdonítok nagyobb fontosságot, — ez csak az ő kis novellája, a minőséghez minden fiatal leánynak joga van. Házasság kettőjük közt — képtelenség! Tarján tudtommal szegény, — ma már Vilma is körülbelől az. Pedig egyikök sem született a szegénységre, különösen a leány nem. Különben is azt hiszem, hogy a főhadnagy félreértés áldozata. Gazdagnak tartja Vilmát...

Merlin

Magam is azt hiszem!

Domaházyné

Ha ezt tudom, akkor a kezemben van a novella megoldása is. Tarján egy nap meg fogja tudni, hogy Vilmának nincs pénze, legalább nincs annyi, a menynyire ő számít. Vilma pedig ugyanaz nap meg fog győződni arról, hogy Tarján nem volt hozzá méltó.

Merlin

E szerint önön áll, hogy kiábrándítsa Vilmát?

Domaházyné

Azt hiszem. De nagyon óvatosnak kell lennem! Ismeri a leányt: büszke lélek és érzékeny szív. Eddigi élete olyan simán folyt, hogy féltem minden erőszakosabb rázkódástól. Másrészt azonban habozásom is veszedelemmel jár. A főhadnagy végre is gavallér ember, — mint Szentirmay mondja: gavallér

a szó párbajképes értelmében! — talán nem sajnálna egy női szívet megtörni, adott szavát azonban föltétlenül beváltaná. A dolognak nem szabad anyyira érnie, hogy Tarján lekötöttek higgye magát. Hogy ez be ne következzen, arról ön fog gondoskodni.

Merlin

Én?

Domaháznéné

Tudom, hogy ön évek óta bátyámnak valóságos őrangyala. Sejttem, — bár senki sem mondta nekem, — hogy kinos pénzzavarából is ön mentette ki...

Merlin

(*Tiltakozó mozdulatot tesz.*)

Domaháznéné

Magamért semmit sem mernék öntől kérni, a Jóbék kedvéért mindent! Nekem nincs más barátom, csak ön, és ha visszaélek barátságával, ne éreztesse ezt azokkal, a kiket szeretek, hanem éreztesse velem.

Merlin

Ne alázzon meg! Jól tudja, hogy büszkeségem önnek szolgálni.

Domaháznéné

Ugy-e, törődni fog egy keveset Vilmával is? Nem fogja megengedni, hogy egy hozomány-vadász kezére jusson és hogy egész életén át tartó keserűséggel fizessen meg a Tarján léhaságáért? Kisérje

őket figyelemmel, legyen óvatos és erős. Világosítsa fel a főhadnagyot, hogy Vilma nem jó partí, — győzze meg a leányt, hogy Tarján nem önzetlen szerelmes. Tegye meg az én kedvemért!

Merlin

Önért mindent.

II. JELENET.

Előbbie, Szentirmay.

Szentirmay

(Szolgálati egyenruhában belép a rácsos kapun.)

Domaházyné

Isten hozott, Árpád! *(Üdvözlés.)*

Szentirmay

Jó napot, báró úr! *(Domaházynéhez.)* Janka még nincs itt?

Domaházyné

Várhatjuk mára?

Szentirmay

A Vilma születésnapjáról csak nem marad el. Ugy beszéltük meg, hogy meghivatjuk magunkat reggelire.

Domaházyné

Szeretetreméltó ötlet!

Szentirmay

Kilencz óráraadtunk egymásnak találkozózt.

Merlin

A kapitány, persze, mint igazi szerelmes, éppen egy órával korábban jött. (*Domaházyéhoz.*) Vilmának születésnapja van ma?

Domaházyné

És ön azt nem tudja? Siessen a kertészünkhöz, — Vilma nagyon szereti az erdei ibolyát.

Merlin

(*Habozva.*) Sietek! (*Meghajol, el.*)

III. JELENET.

Szentirmay, Domaházyné.

Domaházyné

Foglyokat akartam nektek küldeni, — de ha itt maradtok, együtt költjük el.

Szentirmay

(*Óvatosan.*) Mi van Vilmával és Tarjánnal?

Domaházyné

Semmi! Tudtommal legalább semmi! Ma sem látok a leány lelkébe. Igaz, hogy elfogult vagyok iránta, — távolabb álló ember, például te — te könnyebben jöhetnél vele tisztába.

Szentirmay

Kivallassam?

Domaházyné

De ügyesen! Tisztjeid ma nem jönnek erre?

Szentirmay

Azoktól nyugodt lehetsz. A kevei Dunaszigetre lovagoltam velök. Aztán meghagytam nekik, hogy keljenek át a svadrónnal a tulsó partra. Folyam-átkelési gyakorlat... Föltétel: a hidat lerombolta az ellenség. A hidra nem szabad lépniök; — míg a dolovai kompon átladikázik a század, elharangozzák a delet. De hol van Vilma?

Domaházyné

(*Balra a kertbe tekint.*) Az előbb a gesztenyefák alatt láttam

Szentirmay

Ott van! látom a ruháját!

Domaházyné

(*A kertbe szól.*) Vilma! Vilma!

Szentirmay

(*A kertbe köszöngetve.*) Jön már!

Domaházyné

Kettesben hagylak vele; a foglyok után nézek!
(*Bemegy a házba.*)

IV. JELENET.

Szentirmay, Vilma.

Vilma

(A bokrok közül jön, könyvvel és rózsával a kezében. Kezet nyújt Szentirmaynak.) Négy kis árvám van, négy pintyókém. Az anyjukat elvitte a vércse vagy a macska . . . Már ismernek — ha a fészkhöz jövök, tátogatják az éhes kis csőrüket . . . Egyedül jött?

Szentirmay

Egyedül. Janka egy óra múlva itt lesz, hanem a tisztjeim közül egyik sem jöhetett. Búcsúztatják a bajtársukat. Az indulási parancs olyan hirtelen jött, ma reggel, s az éjjel már útban kell lennie Bosznia felé

Vilma

(Meghökkenve.) Ki megy Boszniába?

Szentirmay

(Folytatja.) Annyi ideje sincs, hogy elbúcsúzzék az ismerőseitől. Ide sem jöhet. Engem kért meg, hogy adjam át tiszteletét . . .

Vilma

Bilitzky?

Szentirmay

Nem! Nem Bilitzkyről van szó!

Vilma

Lóránt hadnagy megy el?

Szentirmay

Dehogy ! A hiéna itt marad.

Vilma

(*Növekvő felindulással.*) Tarján ?

Szentirmay

(*Szünet után fejével bólint.*) Tarján.

Vilma

(*Halkan.*) Tarján ! (*Mereven tekint maga elé, aztán tépni kezdi a rózsza leveleit.*)

Szentirmay

(*A ki élesen megfigyeli.*) Miért tépdesi azt a szép virágot ?

Vilma

Nem szeretem a virágot, nem is szép rózsza...
(*A földre ejti és indulni akar.*)

Szentirmay

Vilma, — a főhadnagy itt marad.

Vilma

Itt marad !? Miért mondta akkor

Szentirmay

(*Szavába vág.*) Bocsásson meg, ártatlan hadi csel volt. Jól tudja, hogy nagy sulyt helyezek a katonaság és a czivil közti jó egyetértésre. E hadi csellel azt akartam megtudni, hogy melyik tisztem szerzett legtöbb érdemet a jó egyetértés fentartása körül. Most már tudom, hogy Tarján.

Vilma.

(*Egy pillanatig zavartan áll, nevetve.*) Ej, ön nem is gratulál nekem a születésem napjára? (*Kézét nyújt neki.*) Az ünnepi vers elmondása alól felmentem, de megengedem, hogy megcsókoljon.

Szentirmay

Nagyon szívesen! (*Megcsókolja.*) Kivánom, hogy olyan boldog legyen, a mint megérdemli, akkor nagyon boldog lesz!

Vilma

(*Kitörő örömmel.*) Ajándékoznék önnek valamit . . . (*Körülnéz, a zsebében keres.*) Mit adjak? (*Észreveszi a rózsát a földön, felveszi és megcsókolja.*) Szegény rózsám! Nem veti meg? (*A kapitány váll-zsinórába tűzi.*)

Szentirmay

(*Félre.*) Bőkezü, mint valami szerelmes királynő! (*Fenn.*) Nagy dolgok történhettek a maga szívében, hogy ennyire megváltozott! De én nem félttem e változástól. Maga jó, nemes gyermek és a ki közelébe jó, azt jóvá és nemessé fogja tenni. (*Elmenőben félre.*) De mennyire szerelmes! (*A kastélyba el.*)

V. JELENET.

Vilma egyedül, később Szentirmay.

Vilma

(*A szemét törli, mosolyogva.*) Különös! Azelőtt nem tudtam sirni, most könybe lábad a szemem,

ha valaki egy jó szót ad. *(A kapuba lép.)* Mindenki megemlékezett születésem napjáról, csak ő nem! *(Visszajön és a könyvével az asztalhoz telepedik.)* Nem emlékezett meg rólam! *(Hirtelen örömmel.)* El fog jönni! El fog jönni! *(Könyve olvasásába merül, midőn a távolból a „Rajta-rajta“ trombita-jel hallatszik. Vilma felszökik és a kapuhoz akar sietni, de aztán erőt vesz magán és visszaiül az asztalhoz, hol könyvében lapozgat. A trombitajel gyorsan közeledve, ismétlődik.)*

Szentirmay

(Dühösen rohan ki a kastélyból.) Hadi törvénytörvény-
szék elé állítom! Hadi törvénytörvény-
szék elé! *(Körülnéz.)*
Ripacs! Hol vagy?

Vilma

(Felszökik.) Mi történt?

Szentirmay

Ripacs! A lovamat! *(El a rácsos kapun. A szín mögött.)* Ripacs! Ripacs!

Vilma

(Utána megy a kapuba.) Mit jelent ez?

VI. JELENET.

Vilma, Tarján.

Tarján

(Szolgálati egyenruhában, lucskosan, a kerti bokrok közül jön, visszaszól.) Nyitasd ki a kaput és vezesd a lovakat az országútra!

Vilma

Tarján! A kertből?

Tarján

Vilma! Csakhogy megtaláltam!

Vilma

Hogy jött a kertbe?

Tarján

A kerítésen át, — a lovam úgy ugrik, mint a sáska Bocsánatot is kell kérnem azért a két káposztafejért, mit összetiprottam . . . Nem járt erre a kapitány?

Vilma

Éppen most pattant lóra. A hid felé láttam vágatni.

Tarján

(*Meghökkenve.*) A hid felé? Kellemetlen! Azaz: annál jobb! Nyugodt lelkiismerettel maradhatok itt, mert jó kezekben, a kapitány kezeiben tudom a svadront . . .

Vilma

Ugy-e rossz fát tett a tűzre?

Tarján

Sőt ellenkezőleg! Olyan taktikai csodával gazdagítottam a hadsereg történetét, a melyért háboru esetén megkapnám a Mária-Terézia-rend középkeresztjét. Ugy esett, hogy a kapitány reggel kivitte a századot a kevei Dunaszigetre . . . Ott azt

Herczeg: A dolovai nábob leánya.

mondta, hogy családi ügyek miatt távoznia kell... Azt hiszem, a családi ügyek alatt családi reggelit értett... A századot reám bízta, s egyszersmind meghagyta, hogy keljek át a folyón... Folyóátkelési gyakorlat! Föltétel: a kevei hidat lerombolta az ellenség. A hidra nem szabad lépni, ott van még a dolovai komp. A kapitány arra számított, hogy a kompon fogunk átkelni. A komp tudvalevőleg csak husz lovast bír el egyszerre, míg átviszem rajta a századot, delet harangoznak.

Vilma

És hogy jött át olyan gyorsan?

Tarján

Átusztattunk a folyón.

Vilma

(*Ijedten.*) A Dunán?

Tarján

Éppen a hid alatt. Ott legkeskenyebb az ér... A hidon járó parasztok keresztet vetettek magukra, hogy miért uszunk, mint a vadruetzák, mikor ott a kényelmes hid? Persze, ők nem tudják, mi a takatika! Baj különben nem esett; csak a czigány trombitásom, a ki viziszonyban szenved, szédült a folyóba... Kovács őrmester még jókor kifogta őt is, a szürkékjét is. A kapitány reám parancsolt, hogy a mint átkeltem a folyón, jelentkezzem nála. A városban hiába kerestük, tudtam, hogy erre jár.

És mivel a kapitány parancsa nem üres szóbeszéd, műveltünk a tarlókon végig olyan vágatást, minőt a hún idők óta nem láttak Európában. Most itt vagyok, keresem a kapitányt.

Vilma

Megint meggondolatlanságot követett el?

Tarján

Meglehet, de bizza a felelőst a kapitányra. Az egész hajsza különben is csak arra való volt, hogy önnek elhozzam ezt! *(A kartusból kis ibolya-bokrétát vesz elő, melyet odaad Vilmának.)*

Vilma

Erdei ibolya, — kedvencz virágom! Nem szabad elbizakodnia, ha feltűzöm! *(Keblére tűzi.)*

Tarján

Ismeri velem született szerénységemet
Még az esetben sem biznám el magamat, ha végre őszintén békét kötne velem!

Vilma

Békét!? Igaz! Születésnapj jókedvemben elfelejtettem, hogy megint háborus felek vagyunk. Békét nem lehet önnel kötni, legfeljebb fegyverszünetet.

Tarján

Diktálja a föltételeit, mindent elfogadok!

Vilma

Meglássuk! *(Leül.)*

Tarján

(Hozzáül.) Tehát, első pont!

Vilma

Ha ismerőseit meglátogatja, menjen be az ajtón, de ne a kerítésen vagy más nyaktörő uton.

Tarján

Elfogadom!

Vilma

Ha valaki a buldogja lábára hág, vagy ha valakinek a rendestől elütő orra van, ezt ne tekintse becsületsértésnek!

Tarján

Biztosítom, én nem is szoktam . . .

Vilma

Csend a karzaton! Harmadik pont: Nem fog többet hajnalig kártyázni, sem cigányzene mellett pezsgőzni . . .

Tarján

De Vilma!

Vilma

(Folytatva.) Kóbor színésztársaságokkal szemben nem adja a meczenást —

Tarján

Rágalom

Vilma

Pusztá unalomból, vagy fogadásból nem veszélyeztetni a nyakát. Szóval: jobban ügyel az egészségre és jó hírnevére.

Tarján

Mindent! Mindent, a mit akar! Ha kívánja, vegetáriánus is leszek, s verseket írok . . . Verseket a liliumról meg a holdvilágról . . . És mi lesz a jutalmam?

Vilma

Maga olyan, mint az elkényeztetett gyermek: ajándékkal kell rávenni, hogy megtanulja a leckejét. Jutalmat akar? Örüljön, ha rendes embert nevelek magából!

Tarján

(*Nevetve.*) Rendes embert? Tehát én nem vagyok rendes ember?

Vilma

(*Hevesen.*) Nem! Nem az! Semmiben sem tud mértéket tartani, mindenben túloz! Elbizakodott, gúnyolódó, kötekedő, — túlbátor, túlerős . . . Néha rossz embernek is tartom, néha félek is magától . . . Néha úgy érzem magamat mellette, mint a szelidített farkasom mellett, melyet az erdészünk nevelt volt számomra. A hálátlan fenevad aztán széttépte a legkedvesebb kutyámat!

Tarján

Rossznak tart? Fél tőlem? (*Megfogja a kezét.*) Pedig, lássa, nem vagyok fenevad; engedelmes, alázatos, hü vagyok, hogy ha kék szalagot köt a nyakamra, ölebének fognak nézni, ölebnek és nem farkasnak!

Vilma

(*Mosolyogva.*) Lovagnak fogják nézni, a ki a

hölgye színeit viseli . . . (*Leoldja nyakáról a szalagot.*)
Kedvem volna megpróbálni! (*Körülnéz.*) Szabad?
(*Tarján vállszinórára köti a szalagot.*)

Tarján

(*Mialatt Vilma a szalaggal babrál, mind közelebb hajlik, majd hirtelen, mintegy önfeledten, megcsókolja a leány arczát.*)

Vilma

(*Rémült sikolylyal elfordul tőle és a pad hátára dőlve, két karjával eltakarja az arczát.*)

Tarján

(*Megindultan föláll, szünet után zavartan.*) Bocsánat, — igazán nem akartam! (*Miután Vilma mozdulatlan marad, megfogja a kezét, gyöngéden.*) Vilma! Hát nem szeret? Lássa a szerelmem erősebb nálam. Titkolni akartam, de most már tudja — igen, szeretem! Nagyon szeretem! Nem tudok ön nélkül élni!

Vilma

(*Fölrezen és kiszakítja kezét, zavartan.*) Ne! — hagyjon! Kezébe rejti arczát, később másik kezét Tarjánnak nyújtja, boldogan.) Tarján!

Tarján

Ugy-e, nem haragszik? Ugy-e nem gyűlöl? Ugy-e szeret? . . . Ne küldjön el így! Mondjon egy szót! Csak egy szót, a melyből bátorságot meríthessek.

Vilma

(*Habozva szemérmatosan.*) Igen!

Tarján

(*Diadalmasan.*) Igen! (*Ismét közeledik.*) Meny-asszonyom! (*Hirtelen a bokrok közé figyel.*) Ah! hisz itt járnak! (*Vilmához.*) Megyek! nem akarom, hogy itt találjanak! De még ma visszajövök!

Vilma

Igen, — jöjjön még ma!

Tarján

Viszontlátásra! (*A kapuból újra vissza akar térni; Vilma összetett kezekkel meneszt.*) Igen, — megyek már! (*El.*)

Vilma

(*Lassan utána megy a kapuba, honnan elgondolkozva néz utána. Boldogan.*) Szeret, — nagyon szeret, nem tud nélkülem élni! Nem tud nélkülem élni! (*Szenvedélyesen.*) És én tudnék élni nélküle?

VII. JELENET.

Vilma. Merlin.

Merlin

(*A bokrok közül jön ibolyabokrétával a kezében. Féltre.*) Elment. (*A bokrétát kedvetlenül az asztalra dobja.*)

Vilma.

(*Zavartan.*) Merlin!

Merlin

Jó napot, kisasszony!

Vilma

(Szünet után az asztalhoz lép és kezébe veszi a bokrétát.) Ibolya! Nekem hozta?

Merlin

Önnek!

Vilma

Roszkedvű! Mi bántja?

Merlin

(Melegen.) Mondja Vilma, barátjának tart?

Vilma

Annak tartom!

Merlin

És becsületes embernek?

Vilma

A világ legbecsületesebb emberének?

Merlin

Gondoljon arra, a mit mondott: barátjának tart és becsületes embernek. És most hallgasson meg. Más időben, más formában akartam ezt elmondani, de az előbb, hogy a gesztenyefák alatt jártam, — a honnan kitünő kilátás nyílik ide, — megváltoztattam a szándékomat. E pillanatban az a fontos, hogy mit mondok önnek; hogyan mondom, az mellékes... Nem kell pirulnia, nem válik szégyenére

hogy Tarjánt szereti. Ön nem tudja, és nem is tehet róla, hogy száz férfi közül kilenczvenkilencz és ezek közt Tarján is, nem méltó az ön nemes szívére . . .

Vilma

Merlin!

Merlin

Higgye el: Tarján első sorban a gazdag leányt szereti önben!

Vilma

Báró úr!

Merlin

Nem jobb, de nem is rosszabb ő a férfiak nagy többségénél. Talán nem is a jelleméből fakadt, hanem a nevelés és a mai kor tanította arra a léha felfogásra, hogy a hozományvadász mestersége nem becstelen mesterség.

Vilma

Elég! Ön rágalmaz!

Merlin

Kiméleflen vagyok, de a ki kötelességemmé tette e kiméletlenséget, jobban szereti önt, mint önmagát.

Vilma

(*Megvetően.*) Tudom, miértmondja nekem mindezt, ismerem a terveit is . . . Tarján óvott engem öntől, de én nem adtam hitelt szavainak.

Merlin

Tehát Tarján óvta tőlem? Nem esodálom! Nem szeretjük egymást! A különbség kettőnk közt az,

hogy neki az én arczom nem tetszik, nekem pedig valami az ő jellemében nem tetszik.

Vilma

(*Kevelyen.*) Remélem, a többit már nem nekem, hanem magának a főhadnagy úrnak fogja elmondani?

Merlin

Ha kívánja megteszem. De előbb hallgasson meg!

Vilma

Nem mondhat olyat, a mi érdekel. (*A kastély felé indul.*)

Merlin

(*Félre.*) Szegény gyermek! Ki kell adnom az utolsó kártyámat. (*Fenn.*) Vilma! csak egyet mondok még: édes atyja tönkre ment, ön szegény!

Vilma

(*Visszafordul.*) Mit mond? És a jószág?

Merlin

A jószág? A kastély? Minden oda van! Az árát elnyelték az adósságok!

Vilma

Tehát semmink sincs?

Merlin

Semmijük! Ön nem bizik nagyon a szavamban, kérdezze meg az édes atyjától. Ő meg fogja nekem bocsátani, ha kényszerüségből elárultam a titkát!

Vilma

(*Elgondolkozva.*) Semmink sincs, szegények vagyunk . . . (*Kevélyen.*) Azért dolovai Jób Vilma maradtam!

Merlin

(*Meghajol.*) Parvenü szemében vagyon ez a hatszáz éves név, de salgói Tarján Gida keveselni fogja!

Vilma

(*Rémülten.*) Merlin!

Merlin

(*Megindulva.*) Vilma! Vilma! Miért beszélünk mi olyan keserű hangon egymással? Nem érzi, hogy a barátság szól önhöz? (*Megfogja a kezét s a padhoz vezeti.*) Jöjjön, beszéljünk okosan, beszéljünk mint jó barátok!

Vilma

(*Akaratlanul követi.*) Merlin! Merlin! Mért bánt engem?

Merlin

Kegyetlen operáció, a mit végzek, de szükséges, és a kést szerető kéz adta a kezembe! Lássá, ha ön valóban gazdag volna, nem szólaltam volna meg. Talán boldog is lett volna Tarjánnal. Mert ugyan melyikünk tudja, hogy minek köszönheti a boldogságát? Ne sirjon Vilma, egy férfi sem érdemli meg, hogy könyeket ontsanak érte.

Vilma

Nem ismeri Tarját!

Merlin

Ismerem a fajtáját! Irtózik a szegénységtől és csak egy dologtól fél még inkább: a becsstelenségtől. Fanatikusa a külső becsületességnek, a klubbecsületnek, és ha úgy érzi, hogy lovagiassága megkívánja tőle ezt az áldozatot, feleségül fogja önt venni, minden szegénységével együtt. Épp úgy, a mint adott esetben, főbe is lőné magát, hogy beválthassa a szavát. Ön pedig egy elrontott élet keserűségével fizetne meg érte. Hanem hagyjon neki nyitva egy ajtót, a melyen a gentleman tisztességgel visszavonulhat, és meglássa: a gentleman vissza fog vonulni!

Vilma

Nem ismeri Tarjánt! (*A kapu felé figyel.*) Lódobogás! (*Föláll.*) Igen! (*A kapuhoz fut.*) Itt van! (*Diadalmasan.*) Tarján itt van! (*Visszatérve.*) Mindjárt itt lesz!

Merlin

Vilma! Egy kérésem van, az ön érdekében! Engedje meg, hogy én értesitsem Tarjánt az ön atyja vagyoni bukásáról . . .

Vilma

És én!?

Merlin

Tarján velem szemben nem lesz annyira feszélyezve . . . Hiven elmondom önnek aztán!

Vilma

(*Szavába vág.*) Nem! nem!

Merlin

Nem bizik bennem . . . (*Töpreng, hirtelen elhatározással.*) Jó ötlet! Vilma! Én fogok Tarjánnal beszélni, ön pedig hallgassa meg beszélgetésünket a bokor mögül!

Vilma

Kémkedjem?

Merlin

Ha szinarany a szive, nem kell félteni a próbától.

Vilma

De mit fog neki mondani? Félek!

Merlin

Elhagyhatja rejtekét, a mely pillanatban akarja.

VIII. JELENET.

Voltak, majd Tarján.

Tarján

(*A szin mögött.*) Fél óráig jártasd, azután itasd meg!

Merlin

(*A bokrok közé kényszeríti Vilmát.*) Már itt van! Siessen!

Tarján

(*Belép a kapun.*) A cigány trombitás sok vizet nyelt, de a szürkének, hála istennek, nem esett baja! (*Meglátja Merlint.*) Jó napot, báró úr!

Merlin

Jó napot, főhadnagy úr!

Tarján

(*Körülkémkedve.*) Egész örökkévalóság, hogy nem láttam a báró urat . . . Azaz, hogy tegnap a városban . . .

Merlin

Az öreg Horváth kapitánynál jártam!

Tarján

(*Szórakozottan.*) Mit csinál az öreg ur, a mióta nyugalomba vonult?

Merlin

Én istenem, hát nyomorog! Sok a gyermek, kevés a nyugdíj . . . Bizony csak szánalomraméltó az ilyen vagyontalan tisztii család!

Tarján

Hja! Czifra nyomoruság! (*Félre.*) Vajjon hová lehetett Vilma?

Merlin

Éppen ebédnél találtam őket, Bizony nagyon szegényes volt. Az öreg megkinált négykrajczáros szivarokkal. Az asszonyon valami nagyon furesa ruhadarab volt, — azt hiszem férjének egy régi zubbonya . . .

Tarján

(*Megrázkódik.*) Brr. Asszony, katona-zubbonyban!

Merlin

Hogy elnéztem ezt a czifra nyomoruságot, fiatal tiszt-ismerőseimre gondoltam, de főleg önre, főhadnagy ur!

Tarján.

Én rám? (*Félre.*) Neveletlen pénzeszsák!

Merlin

No igen! Emlékszem még az öreg hadnagy korára. Bravuros, elegáns tiszt volt ő is, telve életkedvvel és reménységgel . . . Aztán egyszerre belehabarodott egy szegény leányba és a nyakába vette a nyomoruságot . . . (*Bizalmasan.*) Lássá, kedves főhadnagy úr, régi barátságunk kedvéért adnék önnek egy jó tanácsot, ha nem venné rossz néven.

Tarján

(*Félre.*) Régi barátságunk kedvéért? Kötekedik velem! Lássuk hát! (*Fenn*) Jó tanácsot? Oh, én nagyon szeretem, ha jó tanácsokat osztogatnak nekem. Egyszer már adtak egy jó tanácsot, azt máig is hiven követtem. Két évvel ezelőtt megmentettem Tutajoson egy pinczért . . . Az altisztjeink meg akarták verni, és én megmentettem . . . Muki, mert Mukinak hívták a pinczért — ekkor így szólt hozzám: Főhadnagy úr! Szegény ember vagyok és nem hálálhatom meg a szivességét mással, mint egy jó tanácssal. Főhadnagy úr, ne egyék vendéglőben soha hasét! Többet nem mondott. Én megfogadtam a Muki tanácsát, és máig sem eszem vendéglőben hasét! Most halljuk az ön jó tanácsát, báró úr!

Merlin

Ne tartson egy leányt gazdagnak, a míg bele nem pillantott a telekkönyvbe.

Tarján

(*Meglepetten méri végig.*) Mit jelent ez?

Merlin

Muki sem mondott többet! Én se mondok.

Tarján

(*Elgondolkozva.*) Különös! A telekkönyvbe pillant-sak! (*Kevélyen.*) Nem vagyok fiskális!

Merlin

Pedig ilyen dolgokban a kíváncsiság soha sem árt! Ha az ember a telekkönyvet nézi, néha különös meglepetésben részesül! Hogy tovább ne menjek, itt van például, — no de ez önt úgy sem érdekli!

Tarján

(*Izgatottan.*) Például?

Merlin

Vegyük példának Jób Sándort! Gazdag ember hírében áll, dolovai nábobnak nevezik, pedig Jób Sándor ma majdnem olyan szegény, mint a bibliai Jób.

Tarján

Jób Sándor?

Merlin

A dolovai nábob tönkre ment!

Tarján

És a kastély? hatezer hold föld? Meg a tenger készpénz?

Merlin

A készpénz már csak a dolovaiak fantáziájában van meg, a kastély, a föld és minden egyéb az enyém!

Tarján

Az öné?

Merlin

Minden! Jóbnak maradt egy négyezer forintos életjáradéka, meg jókora csomó váltó-adóssága. Egyéb semmi! *(A zsebéből vastag tárczát vesz elő, a melynek irományai közül kiválaszt egyet.)* Ha érdekli, nézze meg ezt!

Tarján

Mi ez?

Merlin

Jób Sándor közjegyzői nyilatkozata, a melyben megengedi, hogy a birtokot telekkönyvileg a nevemre írják.

Tarján

(Az írást nézi.) Alsó-Dolova — felső-Dolova — hatezer hold — a kastély — minden! *(Visszaadja az írást lesújtva.)* Dehát akkor lehetetlen! Akkor mindennek vége!

Merlin

Kelletlenül érinti ez a hír a főhadnagy urat?

Tarján

(Nem hallgat rá.) Mindennek — vége! *(Kitörő keserűséggel)* Ah! — éppen most! *(Izgatottan járkal.)*

Herczeg: A dolovai nábob leánya.

6

Merlin

Főhadnagy úr, csak nem tett ígéreteket a leánynak?

Tarján

(*Félre.*) Mihez kezdek most? A mi engem illet, — ah, én lovakat is kefélnék, — de az az elkényeztetett kis hercegnő . . . Nem, nem! Jellemtelenség volna tőlem, ha szegénységbe vinném! (*Szenvedélyesen.*) Pedig hogy imádom! (*Szünet után keserűen.*) Megver engem az isten, most, mikor szeretek igazán életemben! Véget kell vetnem a dolognak. (*Határozottan.*) Nos véget fogok neki vetni, — ha magam bele is pusztulok!

Merlin

(*Ki élesen figyelt reá.*) Igazán, sajnálom! Ha különben komolyan szereti a leányt, nem kell róla lemondania . . .

Tarján

(*Idegesen.*) Mit mond?

Merlin

Csak más életpályát kell választania. Érettségije van, a mennyire tudom, a postánál vagy a vasutnál elég tisztességes előmenetelre számíthatna.

Tarján

Én, postás? És Vilma postásné! Félre beszél! (*Erőltetett nyugalommal.*) Különben még nem jutottam odáig, a hová ön gondolja. Hiszen igaz, foglalkoztam a leánynyal, udvarolgattam is neki, de

csak annyira, a mennyire az ember már csak illemből is udvarolgat a házi kisasszonynak . . .

Merlin

Őn fogja tudni, mi a gavallér kötelessége!

Tarján

(*Magában.*) Ha belepusztulok is — meg kell tennem! A huzás-halasztás csak kompromitálná a leányt. (*Fenn.*) Tudom mit kell tennem! Gyurkovics Gézát áthelyezték a boszniai svadronunkhoz. A bulyevác kétségbe van esve, és keres valakit, a ki állomást cserélne vele . . . Boszniába fogok menni!

Merlin

Ezzel keresztülvágta a csomót! És Vilma?

Tarján

Beszélni fogok vele, — vagy talán levélben bucsuzom el tőle . . . Nem tudom, majd gondolkodom még erről! Most haza megyek és táviratot küldök Gyurkovicsnak! (*Az ajtóban habozva és szomorúan megáll. Félre.*) Hej, nekem ugyan beborult! (*Fenn.*) Jó napot, báró! (*Főlemelt fővel, határozott lépésekkel távozik.*)

IX. JELENET.

Merlin, Vilma.

Merlin

(*Tarján után néz.*) Fájdalom, nem csalódtam benne: közönséges hozományvadász! Ha másnak

mutatta volna magát, talán lehetett volna rajta segíteni . . . De így nem érdemli meg a leányt! *(Elgondolkozva.)* Nem jó szerepet szánt nekem a szép asszony ebben a gyászos komédiában . . . *(Elővezeti Vilmát. Gyöngéden.)* Vilma!

Vilma

(Lassu léptekkel, lehajtott fővel, apatikusan követi, majd erőt vesz magán s leveszi kebléről az ibolyabokrétát, eldobja és a nélkül, hogy Merlinre pillantana, fölmegy a veranda lépcsőjén.)

HARMADIK FELVONÁS.

Tarján főhadnagy lakása. Keleti szőnyegekkel leterített kerevetek. A falakon fegyverek, vivó felszerelés, sport- és balletképek. A sarokban álló oszlopon egy versenyparipa szobra. Az asztalon cognacos üveg poharakkal, szivaros skatulya és könyvek. Íróasztal. Jobbra ablak az utcára, balra ajtó a hálószobába, hátul főbejárat.

I. JELENET.

(Hajnalodik, a távolból az ébresztőt fújják).

Miska, Napos.

Miska

(*Ingujban, kötővel, karján tiszti attilával és kezében égő gyertyával, belép és óvatosan a hálószobába megy. Kevés idő múlva visszajön, attila nélkül. A gyertyát az asztalra állítja.*) Nincs itthon!

Napos

(*A ki Miska után jött és eddig mereven várakozott az ajtó mellett.*) Ugyan merre jár ilyen korán reggel?

Miska

Még haza se jött az este óta. Egy hét óta mindig az Arany csillagban virrad rá a reggel cigányszó mellett.

Napos

A te gazdád sohasem volt templomba járó!

Miska

De ennyire se vitte még a duhaj kedve! Egy hét óta felfordult vele a világ. Egy héttel azelőtt még patyolatkedvében volt, velem úgy bánt, mint a himes tojással. Miska fiam, hozd! Miska fiam, vidd! — Csak így beszélt velem... Hétfőn azzal jött haza, hogy pakkoljak, mert megyünk Boszniába. Azóta mindig pakkolok, elmúlt már egy hét, de még se megyünk... Nappal úgy lapulok körülötte, mint a harapós ló körül... Ha beteszem az ajtót — baj; ha kinyitom — baj! Éjszakánként meg folyik a duhajkodás a Csillagban, — a tiszt urak már csak felváltva győzik mellette a virasztást.

Napos

Bús ize lehet a jó kedvének!

Miska

(Az asztalon levő könyvből kivesz egy borítékba tett arczképet.) Ugy látom, ez bántja!

Napos

(Megszemléli, bajuszát pödörve.) Jóképű leány!

Miska

A dolovai földesúr leánya, a hol a Botlik Terka szolgál... Egy hétig minden nap arra lovagolt a főhadnagy, mindig ujdonat uj attilában. Aztán egyszerre nem kellett már se ló, se attila, azóta se járt a földesúrék tájékán... Hanem itthon mindig ezt a képet nézegeti, — ha meg reá nyitom az

ajtót, köhint egyet és félre csúsztatja, hogy én ne lássam (*Visszateszi a képet. Kívülről cigányzene hallatszik.*)

Napos

(*Fülevé.*) Ugy látszik, ez ő! Eléje sietek és az udvaron teszem meg a jelentésemet! (*El.*)

II. JELENET.

Miska, Tarján, Loránt.

Tarján

(*Kívül.*) Ácsi! Fogd be a szádat, cigány!
(*A. zene elhallgat. Tarján megjelenik az ajtóban s hátra szól.*) Reggelit kaptok, de a cigányt küldjétek pokolba!

Loránt

(*Kívül.*) Előbb még éjjeli zenét adunk a főispánleányoknak . . .

Tarján

Éjjeli zenét világos nappal? Utánatok csődül a vásáros nép!

Loránt

A hol urak mulatnak, ott hadd mulasson a nép is, — az istenadta nép! Előre cigány. — Indulj!
(*Távolodó zene és rikoltás.*)

Tarján

(*Borosan, de nem mámorosan, belép. A sapkáját oda dobja Miskának, a ki megkapja és a kardot is átveszi.*)

Miska

Főhadnagy úrnak alássan jelentem: a hármasszámu attilát visszahoztam a szabótól.

Tarján

(Leheveredik a kerevetre.)

Miska

(Szünet után.) A cigaretta elfogyott; odaadtam a dohányt Tatár káplárnak, hogy csináljon. Ő nem szed akkora vámot, mint a manipuláns . . .

Tarján

Milyen nap van ma?

Miska

Hétfő.

Tarján

Oltsd el a gyertyát és nyisd ki az ablakot!

Miska

(Mintán megtette.) A czigánytrombitás kifundált valami új csizmavikszet, — azt mondja, olyan mint a lakk.

Tarján

Elmehetsz!

Miska

(El.)

III. JELENET.

(A nyitott ablakon behallatszik a távoli szerenád.)

Tarján

Hétfő! Egy hete . . . *(Az asztalon levő könyvből)*

kiveszi az arczképet és hosszasan szemléli. Láthatólag elérzékenyedik.) Szegény jó Vilmám! Ha tudnád... (Hirtelen visszateszi a képet, ellöki a könyvet és kedvetlenül felugrik.) Szégyen és gyalázat! Ideges vagyok és ábrándos, mint egy tulságosan fűzött leány! A zene émelyít! (Becsapja az ablakot, a zene elhallgat).

IV. JELENET.

Tarján, Szentirmayné, Miska.

Szentirmayné

(Kivül.) Erre? (Izgatottan belép Miskával.) Igen, itt van! Maradj itt, Miska! Jó reggelt főhadnagy úr!

Tarján

(Meglepetten.) Nagyságos asszony!

Szentirmayné

(Mindvégig ingerülten, de hidegvért erőltetve.) Csodálkozik, ugy-e, hogy itt lát!

Tarján

Váratlan szerencse!

Szentirmayné

Az előbb láttam önt haza jönni czimboráival. Szavam van önhöz és azt gondoltam, legegyszerűbb lesz, ha ide jövök.

Tarján

(Széket akar hozni.)

Szentirmayné

Hagyja! . . . Miska, széket! (*Leül a szinpad sarkába. Tarjánhoz.*) Kérem, maradjon ott, a hol volt. Miska, te meg maradj itt!

Tarján

A nagyságos asszony kíváncsivá tesz!

Szentirmayné.

Rögtön ki fogom elégitni a kíváncsiságát. Csak engedjen időt, hogy gondolkozzam . . . Nem azon gondolkozom, hogy mit kell *mondanom*, hanem azon, hogy mit kell *elhallgatnom*.

Tarján

És mért kell valamit elhallgatnia?

Szentirmayné

Meg kell fontolnom, hogy mit mondok, mert asszony vagyok és egy esetleges sértésért nem adhatnék önnek elégtételt. Ön eszerint védtelen velem szemben, — nem akarok ezzel visszaélni!

Tarján

(*Jókedvűen.*) És ha férfi volna?

Szentirmayné.

(*Szenvedélylyel.*) Ah! csak lehetnék huszonnégy órára férfi! (*Megvetően méri végig Tarját.*)

Tarján

Nem tudom elgondolni, mivel vontam magamra neheztelését, — vagy gyűlöletét?

Szentirmayné

(*Megvetéssel.*) Gyűlöletemet? Téved! Én nem gyűlölöm, én csak — (*Megakad.*) Ej, hát ne kényszerítsen reá, hogy kimondjam!

Tarján

(*Elkomolyodva.*) Megvet?

Szentirmayné

(*Vállat von.*) Nem én mondtam!

Tarján

(*Dühösen az ajtóra mutat.*) Miska — pusztulj!

Szentirmayné.

(*Fölkel.*) Miska — itt maradsz!

Tarján

Maradj hát! Nagyságos asszony, nem lenne szíves kimagyarázni magát?

Szentirmayné

Tudja, hogy Jób Vilma beteg?

Tarján

(*Zavartan.*) Hallottam, hogy gyöngélkedik, Loránt mondta!

Szentirmayné

És ön nyolcz napig megelégedett ennyi felvilágosítással? Irigylésre méltó idegei lehetnek. Nos, szolgálhatok bővebb adatokkal. Jób Vilma egy pár

napig álmatlanságban szenvedett. Az orvos morfiomot rendelt neki. A leánynak aztán egy éjjel nagyon kinos gondolatai lehettek, — nagyon kinos gondolatai, — a melyektől szabadulni akart. Szabadulni, minden áron, — aludni!

Tarján

Irgalmas Isten, — csak nem? . . . Vilma?

Szentirmayné

(Kárörömmel szemléli, majd igent bólint.)

Tarján

Megmérgezte magát! És ennek — én vagyok az oka!

Szentirmayné

(Szünet.) Csak többet szedett a morfiumból a kelleténél Veszedelem most már nincs, — talán nem is volt. *(Gunynyal.)* Különös! Csak nem érez lelkiismereti furdalást? Lássá, én azt képzeltem, hogy ezzel nem mondok önnek kellemetlen hirt.

Tarján

Ej, hát vadállatnak tart?

Szentirmayné

Én nem tudom, hogy minek tartsam. Én önt nem ismerem. Régebben azt képzeltem, hogy ismerem, de most belátom, hogy nem ismerem. Mindent elhiszek önről . . . Azt is hihetőnek találom, hogy

örül a történeteknek. A férfiakat érdekessé teszi, ha egy pár asszonyt boldogtalanná tettek. Nimbuszt kölcsönöz nekik. Nem? Reklám! A Vilma esete nagyon ártatlan, — hisz önök külömben jobban szokták a munkájokat végezni! — de a morfiumos epizód némi érdekességet ad ennek az esetnek is. Nemde? Külömben, lássa, a mi történt nem az ön érdeme, nem is az ön vétke. Az a fantasztikus, forró gyermekszív az oka mindennek. Miért nem akarta az embereket olyanoknak látni, a milyenek? Neki regény kellett, lovagregény. Kikeresett magának egy embert a tuczatból, azt megtette félistennek. Fölruházta olyan tulajdonságokkal, a milyenekről csak az ő nemes, ostoba szive tudott álmodni. Megtette lovagnak, sárkányölő Szent-Györgynek — önt! Mikor aztán összedőlt a kártyavár, azt a szegény szívet sötét kétségbeesés fogta el. Nem tudta elviselni, hogy a félisten közönséges tuczat-ember legyen, Szent-György lovag hozományvadász. *(El-lágyulva.)* Az én szép, okos, erős Vilmám, — ha látná — mi lett belőle! Meggyülölte önmagát, pirulva kerüli az embereket, nem kell neki senki, már én sem. *(Szenvedélyesen.)* Hej, Tarján, feleljen érte! Mit tett azzal a leánynyal. *(Elfordul és zsebkendőjébe rejti arcát.)*

Tarján

(Közeledik feléje.) Ön igazságtalan irántam! Talán még jóvá lehet tenni...

Szentirmayné

(Hevesen.) Ne közeledjék hozzám! *(Megvetően.)*

Kisorsolták, mint egy állatot! Fej vagy írás! Loránt elmondta, pezsgős fővel... Önt akarta védelmezni, azt mondta: Velem is megeshetett volna, ha fejre fordul és nem írásra! És ön arról beszél, hogy jóvá tesz mindent? Mit akar jóvá tenni? Azt, hogy olyannak mutatta magát, a milyen? Ujabb oldaláról akarja magát bemutatni? A lovag után a hozományvadász, a hozományvadász után mi következhetik? Nem! Elég volt ennyi! Vilma önnek elveszett, örökre elveszett. Ha nem tudja még, majd meg fogja tudni! Nem is azért jöttem, mintha még jóvá lehetne tenni valamit, de már nem tudtam tovább nézni a dolgot... Föllázított, hogy míg az a szegény gyermek halálos megszégyenülésével küzködik, addig ön czigányszóval dorbézolja át az éjszakát... Meg kellett önnek ezt mondanom, különben megölt volna a keserűség. Most mulasson tovább. Jó napot! *(Gyorsan el.)*

V. JELENET.

Tarján, Miska.

Tarján

(Utána siet az ajtóig, majd meggondolja magát és visszatér, meglátva Miskát.) Attilát!

Miska

(A hálószoba felé siet.)

Tarján

Megállj! Megtalálom magam! Te eredj le és nyergelj! Nyergeld fel a Darut! Siess!

Miska

(Főbejáraton el.)

Tarján

(Magában.) Megérdemeltem! Tapintatos akartam lenni, és gyáva voltam. Nem mertem szembe állani a leánynyal, féltem a saját gyöngeségemtől. Nos, majd szembe állok vele most! *(A hálósobába el.)*

VI. JELENET.

Szentirmayné, később Szentirmay.

Szentirmayné

(Ijedten besiet és beteszi az ajtót.) Nem látott még, de bejött a kapun. *(Az ajtón hallgatózik.)* Sarkantyupengés — ide jön! *(Rémülten.)* Mit kezdjek most? Ostoba voltam, hogy ide jöttem! *(Körültékint.)* Ha elrejtőzném . . . *(Elszántan.)* Nem! Jöjjön, a minek jönnie kell! *(Összefont karokkal nyugodtan vár.)*

Szentirmay

(Bosszusan belép.) Mégis botrány! Világos nappal végig muzsikáltatják magukat az utcán . . . *(Meglátja a feleségét és meglepetten bámul rá.)* Janka! *(Dühösen.)* Janka!

Szentirmayné

Hallom! Ne kiabáljon!

Szentirmay

(Megragadja a kezét.) Asszony! Hol töltötte az éjszakát?

Szentirmayné

(*Kiszabadítja a kezét*) Azt hiszem, azt magának kell tudnia!

Szentirmay

(*Nyugodtan.*) Igaz — odahaza volt. (*Dühösen.*) De hogy merészkedtél ide jönni, világos nappal?

Szentirmayné

(*Sírással álló hangon.*) Nagyszerű! Egy kis dolgom volt Tarjánnal, — hát ide jöttem!

Szentirmay

(*Kétségbeesetten.*) Egy kis dolga volt Tarjánnal, hát ide jött!

Szentirmayné

Árpád, ne merjen rólam rosszat gondolni! (*Indulóban visszafordul.*) Ne merjen rólam rosszat gondolni! (*Az ajtóban, kitörő sirással.*) Ne merjen rólam rosszat gondolni! (*El a k. ajtón.*)

VII. JELENET.

Szentirmay

(*Egyedül fel- alá jár, önmagát kapacztálva.*) Nem csalt meg. Szó sincs róla, — nem csalt meg! De ez így tovább nem járja. A feleségem azt teszi, a mit akar, a tisztjeim azt teszik, a mit akarnak. És én, a férj, a kapitány, nem vagyok senki és semmi. (*A hálószoba felé mutat.*) És mindennek ez az elbiza-

kodott verekedő az oka! (*Dühösen.*) No megálljatok!
Nem futok többet panaszra az ezredeshez, hanem
kardom hegye elé állítom a rendbontót, hadd lássa
ő is, hogy kivel komázott.

VIII. JELENET.

Szentirmay, Tarján.

Tarján

(*Sapkával a fején, lovagló pálczával a kezében, az
attiláját gombolja.*) Miska! (*Meglátja a századost.*)
Szentirmay?

Szentirmay

(*Félre.*) Hidegvér — hidegvér! (*Fenn.*) Szavam
van hozzád! Essünk át először a hivatalos részen.
Az ezredes értesített, hogy nem bánja, ha Boszniába
mégy, föltéve, hogy megegyeztél Gyurkovics fő-
hadnagygyal.

Tarján

Boszniába? Igaz! (*Elgondolkozva.*) Megvallom,
kezdem bánni az elhatározásomat. Gyurkovics újabb
időben himez-hámoz, — inkább itt maradok!

Szentirmay

Itt akarsz maradni? Nem lehet! Követelem,
hogy hagyd el a svadront!

Tarján

(*Meghökkenve félre.*) Ő is? (*Fenn.*) Szabad tudnom
miért követeled?

Herczeg: A dolovai nábob leánya.

Szentirmay

Nem türök meg a svadronomban más tisztet, mint . . . (*Habozva, Tarján felé fordul, majd határozottan.*) Ej, minek csürjem-csavarjam? Nem türök meg a svadronomban más tisztet, mint kifogástalan gentlemant!

Tarján

(*Indulatosan.*) És engem — nem tartasz annak?

Szentirmay

A becsületbiróság előtt, a mely kézzel fogható bizonyítékok alapján ítél, az lehetsz. Gentleman, ellenbizonyítékok hiányában! De az én lelkiismeretem előtt: a Jób-dolog óta nem vagy az többé!

Tarján

Szentirmay!

Szentirmay

Légy nyugodt, a fejbetörésre még rátérünk.

Tarján

És honnan veszed a bátorságot, hogy velem ily hangon beszélj?

Szentirmay

Megmondom. Emlékezzél, volt az ezredüknél egy tiszt, egy csodabogár, a ki a tőzsdén játszott. Te voltál akkor az első, a ki azt követelted, hogy a tőzsdekufár hagyja el az ezredet. Pedig az az ember csak a pénzével kufárkodott. Te rosszabb vagy nála, te saját személyeddel kufárkodol . . .

Hidegvér! Persze, tükröt tartok eléd, és mivel a tükörben torzképet látsz, összezuznád a tükröt, esetleg annak a fejét is, a ki a tükröt eléd tartja... Megpróbálhatod aztán, de előbb nézd meg magad jól benne. Az a börzekufár, a kit kimartál az ezredből, még annyival is jobb volt nálad, hogy becsületesen játszott. A nyereséget zsebre tette, de a differenciákat megfizette. Te csak nyereségre játszottál. Mikor a milliók szappanbuboréka szét-pattant, vagy a te nyelveden szólva: — mikor beállott a *baisse*, fizetéseképtelennek jelentetted ki magadat, bánatpénzül ott hagyva egy ibolyabokrétát!

Tarján

(*Indulattal.*) De hát ki szítja ellenem ezt a gyűlöletet? Tehettem-e mást, mint a mit tettem?

Szentirmay

Tudod, hogy nem szoktam a tisztjeim magánügyeibe avatkozni. Tehettek tőlem, a mit akartok, de nekem abból, a mit teszten, le kell vonnom a következtetést. Levonom! A tőzsdén kiharangozzák a fizetéseképteleneket, — én sem tehetek veled egyebet. Kiharangozlak a svadronból!

Tarján

(*A ki sötét töprengésbe volt merülve, diadalmasan kapja fel a fejét.*) Elmondtad?

Szentirmay

Nincs több mondani valóm!

Tarján

Nekem van. Nem válaszolok képtelen vád-jaidra, de számon kérem tőled azt a vakmerőséget, a melylyel ítélőbirónak toltad fel magadat köztem és a *menyasszonyom* közt!

Szentirmay

(Meghökkenve.) Menyasszonyod?

Tarján

Menyasszonyom — Jób Vilma kisasszony, a ki tudtommal nem jogositott fel senkit arra, hogy beavatkozzék a köztünk folyó családi perpatvarba.

Szentirmay

Nem értelek . . .

Tarján

Pedig tiszta dolog! Szeretem Jób Vilmát, be is vallottam neki szerelmemet és ha ő is így akarja, feleségül fogom venni. Ezt akartam nyolcz nappal ezelőtt, ezt akarom ma is.

Szentirmay

De hiszen nem is veheted nőül . . .

Tarján

Ha ő is úgy akarja, miért ne?

Szentirmay

Nincs meg a kaucziód sem!

Tarján

Kauczió! Ily csekélység nem akadályozhat meg egy gentlemant abban, hogy ura legyen szavának.

Szentirmay

Mit akarsz tenni?

Tarján

Érdekel? Megmondom. Szegénységünk, mindkettőnk szegénysége, akadály volt. Én azonban elfogom háritani az utból ezt az akadályt. Lemondok a tisztí rangomról és kérem beosztásomat őrmesternek.

Szentirmay

(Meglepetten.) Őrmesternek?

Tarján

Igen! Őrmesternek nincs szüksége kauczióra, elvehetem Jóh Vilmát.

Szentirmay

(Kedvtelenül.) Csak nem képzeled, hogy Jóh Vilma egy közönséges őrmester felesége lesz

Tarján

(Diadalmasan.) Nem odáig van, Szentirmay! Feltételes szerelmet épp oly kevésbé ismerek, mint te feltételes lovagiasságot! Ha te ünnepélyesen elégeted az arany borjut, én tűzbe vetem a hiuság bálványát! Hadd lobogjon a máglya! Strázsameszteri — igen! — strázsameszteri zubbonyban fogok

leánykérőbe menni a dolovai kastélyba és ha Jób Vilma kikosaraz, akkor elküldöm neki az arany-sujtásos tiszti attilát, mert ez volt szerelmének tárgya. De nem fog kikosarazni, — ezt én mondom neked!

Szentirmay

Komolyan beszélsz?

Tarján

(Az íróasztalhoz ül, a hol a papirost és tollakat izgatottan dobálva, írni kezd.)

Szentirmay

(A szék mögé lépve, figyel reá.) Tudod, hogy a ki egyszer lemond a tiszti rangjáról, soha sem kapja többé vissza! Nem szeretnék egy meggondolatlan lépés okozója lenni.

Tarján

(Írás közben.) A jó tanácsaidból ép oly kevésbé kérek, mint a leczkéidből *(Miközben borítékba teszi az írást, föláll.)* Lemondási kérvényem! Négy sor, — de ennyi is elég! Most még egyet! Felebbvalóm a kapitány, vagy Szentirmay úr mondta nekem mindazokat a sértéseket?

Szentirmay

Szentirmay úr olyan benső viszonyban él a kapitánynyal, hogy annak minden szaváért helyt illik állania.

Tarján

Köszönettel veszem tudomásul. *(Az ajtó felé.)*
Miska!

Szentirmay

Mit akarsz?

Tarján

(Ingerülten.) Miska! Miska!

IX. JELENET.

Voltak, Miska.

Miska

(Belép kantárral a kezében.)

Tarján

(Átadja neki a levelet.) Add postára! Ajánlva
megy. Sürgős.

Szentirmay

Megállj! *(Kiveszi Miska kezéből a levelet. Tarjánhoz.)* Tisztjeimtől rendesen nem tagadom meg azt az élvezetet, hogy egy pár pisztolygolyót vagy kardcsapást váltsanak velem, — de az altisztjeimmel elvből nem verekszem; hagyd nálam tehát egyelőre e levelet, aztán majd elküldetem a század postájával.

Tarján

A mint tetszik!

Szentirmay

(Néma meghajtással el.)

Tarján

(Miskához.) Nem kell a ló! Nem megyek sehová!

Miska

(El a középpajtón.)

X. JELENET.

Tarján egyedül.

Tarján

Megint az vagyok, a ki voltam! A léha okoskodásnak vége, — egyenesen, mint a nyíl, nyitott szemmel megyek a falnak. Ha összehúzóom is a koponyámat: uri koponya volt! *(A falról vivókardokat, sisakokat és keztyűket vesz le, melyeket egy székre dob.)*

XI. JELENET.

Tarján, Bilitzky.

Bilitzky

(Belép borosan.) Szépen vagyunk! A kapitány, mikor idejött, megcsipett a megyeház előtt . . . Lóránt még ideje korán beugrott egy boltba, de engem ott ért a czigánynyal. Rappontra rendelt.

Tarján

Feküdj le oda — hisz oly fáradt vagy, hogy alig tudsz megállni a lábadon. Megvárjuk Lórántot, aztán megreggelizünk.

Bilitzky

(A kerevetre fekszik.) Holnap is kell mulatnunk, főhadnagy úr?

Tarján

(Leteriti a kadétot egy tigrises uti takaróval.) Nem kell, sem holnap, sem máskor; most alhatnál egy órát. *(Az író asztalhoz ül.)*

Bilitzky

(Szünet után.) Hát te mit csinálsz?

Tarján

Egy pár dolgot kell rendbe hoznom. Adósságot fizetni — levelet írni . . . (A jelenet végéig ülve marad. Közbe plajbászszal a kezében számolgat, a fiókban keresgél, majd egy kazettből pénzt vesz elő és kisebb összegekre osztva, levélborítékba zárja.)

Bilitzky

Ha nem haragudnál főhadnagy úr, mondanék valamit.

Tarján

Bátran!

Bilitzky

Ugy-e, nagyon szerelmes vagy Jób Vilmába?

Tarján

(Becsapja a fiókot.) Be vagy csipve, gyerek!

Bilitzky

Hát miért nem veszed feleségül? Lóránt azt mondja, hogy nem lehet feleségül venni, mert nincs pénze. Azt mondja, ha mégis feleségül akarod venni, le kell mondanod a tisztí rangodról . . . Lóránt ugyan hadnagy úr, én pedig csak kadét vagyok, de én mégis azt hiszem, a hiéna számár!

Tarján

(Írásba merülve, jóakaróan.) Ne légy olyan szemtelen!

Bilitzky

Ha nem vennéd rossz néven, tennék neked egy ajánlatot. Jó bajtársaknak kötelességük, hogy segítsenek egymáson. Tőled tanultam ezt. Ha a tavalyi fegyvergyakorlaton, mikor Villám meghűrezolt a kengyelben, nem segítettél volna rajtam, ma nem hevernék itt a diványodon. — Hiszen emlékszel A ló levetett, a lábam megakadt a kengyelben és Villám vágtatni kezdett velem, végig a köves réten. Vértörősnak láttam az egész világot, a fülem zúgott, — az édes anyámra gondoltam . . . Azt hittem, most mindennek vége . . . Ekkor Villám horkolva állott meg egy helyben, mintha oda cözvekeltek volna. Erős ököl fogta a kantárt, — én megvoltam mentve. Az ezred frontja előtt történt, nyolczszáz ember látta és én mégis, mielőtt kinyitottam a szememet, azt mondtam: Köszönöm Tarján!

Tarján

Ne érzelegj, kadét.

Biliczky

Persze, ne érzelegjek! Hanem akkor, mikor be-tört bordákkal feküdtem a réten és te fölém hajlottál, akkor te érzelegtél. Ugy néztél rám, mint az édes anyám, mikor bárányhimlőben voltam . . . Tarján, te tanítottál arra, hogy jó bajtársnak segíteniök kell egymáson . . . Tarján, szeretnék rajtad segíteni.

Tarján

El is várom tőled! Ha majd egyszer elragad engem is a ló . . .

Bilitzky.

Téged nem ragad el a ló! (*Felkönyököl.*) Tarján, én kölcsön adom neked a kaucziót.

Tarján

(*Visszafordul.*) Megbolondultál? Haha!

Bilitzky

Jól van, azért nem kell gorombáskodni. Nem ajándékképen adnám, hanem kölcsön. Részletekben visszafizethetnéd . . .

Tarján

Mondtam ugy-e, hogy ne igyál annyi cognacot? A bort jobban győződ.

Bilitzky

Azt hiszed, hogy nincs pénzem, mert az édes anyám kordában tart? Csak ki kell nyujtanom a kezemet és milliókat markolhatok . . . (*Szünet után.*) Prágában van egy bárói familia. A nagyapjuk még nem volt senki és semmi, de ők nagyon gazdagok. Szentelenül gazdagok! Van egy leányuk, egyetlen gyermekük: Tuznelda, — nagyon szeretnék, ha feleségül venném . . .

Tarján

(*Nevetve*) Te?

Bilitzky

Igen, — mert az én családom nagyon régi, régi! Már Aba Samu király nyársba huzatta egyik ősymet, Marót Salamont, a ki a Rákoson buzogánynyal

esett a király fejének. Nyársra huzatta, egyszersmind elrendelte az összes Marót-nemzetség kiirtását és vagyonunk elkobozását.

Tarján

Ugy látszik, a királyi exekutorok nem jártak el nagyon lelkiismeretesen, mert néhány mégis életben maradt.

Bilitzky

A kiirtásban nem voltak lelkiismeretesek, mert egy pár Marót Lengyelországba szökött, — de a vagyon-elkobzást nagyon lelkiismeretesen végezték. Innen van, hogy Aba Samu király óta a családunk mindig pillanatnyi pénzzavarban van . . . Mondom: össze akartak házasítani Tuzneldával, de az anyám hallani sem akart róla. Mert ha elvenném Tuzneldát, akkor a fiaim nem lehetnének se máltai lovagok, se kamarások . . .

Tarján

(*Tettetett aggodalommal.*) Jézus El ne vedd!

Bilitzky

A bárónő velem próbált szerencsét és hat hónappal ezelőtt meghívott Prágába. Azt hitte, hogy talán bele fogok szeretni Tuzneldába . . . Főhadnagy úr! Hogy tud zongorázni az a leány és milyen aquarelleket fest!

Tarján

Szép?

Bilitzky.

(Kaczagva a fejére húzza a takarót. Szünet után.)

Egy fejjel magasabb nálam és három évvel idősebb — de nagyon sovány!

Tarján.

Mi lett a kirándulás vége?

Bilitzky

Egyszer leittam magamat náluk puncsesal, aztán elszégyeltem magamat és haza szöktem. A bárónő már írt azóta, megbocsátott, és újra meghívott Prágába. Ha elvenném Tuzneldát, annyi pénzem lenne, mint a polyva. Ha azt mondanám most, hogy adóságaim vannak, azt hiszem, küldenének annyi előleget, a mennyi csak kell... Aztán megvolna a kauenzió!

Tarján.

(Kaczag, feláll, átmegy Bilitzkyhez és leül a kerevetre.) Most értem csak! Szegény kis barátom, képes volnál elvenni a sovány Tuzneldát, csak hogy rajtam segíts! Bolondos gyerek vagy kadét, hanem jó fiú! Azt már hallottam, hogy valaki meghal a barátjáért, de hogy valaki barátságából megházasodik — páratlan áldozatkészség!

Bilitzky.

(Szerényen.) Nem is olyan nagy áldozat. Hiszen azért elmehetnék az Orfeumba . . .

Tarján.

Az erkölcsi elveid nem állanak valami klasszikus

magaslaton. (*Feláll átmegy jobbra.*) Légy nyugodt, különben már elrendeztem a dolgomat a saját emberségemből . . .

XII. JELENET.

Voltak: Loránt. (*Belép a középben és egyenesen odamegy Bilitzkyhez.*)

Loránt

Hohó, kadét, itt talállak? Mit szólt a kapitány?

Bilitzky

Rapportra rendelt.

Loránt

Kár, hogy szétugrasztotta a multságunkat . . . A leányok éppen az ablakba jöttek . . . Még bolyhosak voltak és álmosak, de ennivaló csinosak.

Tarján

(*Fölveszi a vivó kesztyűt, Loránthoz.*) Fogd a kardot, — próbáljunk egypár vágást . . .

Loránt

(*Miközbe felhuzza a kesztyűt.*) Nagyon ügyes leányok, kár hogy nincs pénzük . . . A csinos leányoknak rendesen nincs pénzük . . . „Kapard meg a szépséget és előtted áll a szegénység“ . . . (*Fejére teszi a maszkot.*) Azt a nótát huzzattuk nekik (*Dalol.*) Adjon Isten oly szeretőt, — aki téged el is vesz, — mert mire én házasodom, — Isten tudja mikor lesz . . .

Tarján

(*A fejére tette a sisakot.*) En garde!

Loránt

(*Kiáll.*) Hanem a bordáimat ne püföld.

Tarján

Támadj, — én csak védekezem . . .

Loránt

Még nem is gratuláltam neked! (*A hóna alá fogja a kardot és kezét nyújt Tarjánnak.*) Hallatlan szerencséd van! Gratulálok barátom!

Tarján

Mihez?

Loránt

Az affaired végéhez. Simán, tisztességgel szabadultál ki — senkisémet tehet neked szemrehányást.

Tarján

(*Leveszi a maszkot.*) Nem értelek!

Tarján

A Jób Vilma dolgáról beszélek. Vagy talán még nem is tudod?

Tarján

Beszélj világosabban!

Loránt

(*Szintén leveszi a maszkot.*) Az előbb beszéltem Jób Sándorral . . . Mikor a kapitány elől szöktem,

beugrottam a Stern boltjába . . . Az illem kedvéért egy pohár borovicskát ittam . . . (*Megrázkodva.*) brr.

Bilitzky

(*A kereveten szintén megrázkodik.*) Brr!

Tarján

Tovább! Tovább!

Loránt

Ott találtam Jób Sándort is. Képzeld, az öreg tengeri rákot keresett a Stern boltjában. Azt mondta, nagy vacsora lesz ma a kastélyban, meg táncz is lesz . . .

Tarján

Táncz — Jóbéknál?

Loránt

Igen, az öreg meg is hívott és azt mondta, hogy a bajtársaimat is szívesen látja.

Tarján

Lehetetlen! Hisz Vilma beteg!

Loránt

Éppen Vilma tiszteletére lesz . . . Az ő eljegyzését ünneplik . . .

Tarján

(*Földre ejti a kardot.*) Vilma eljegyzését!

Loránt

Nem is tudtad még? Merlin Ágosttal . . .

Tarján

Vilma és Merlin? Félrebeszélpsz!

Loránt

(*A zsebében keresgél, egy nyitott borítékba zárt papírlapot ad át Tarjánnak.*)

Tarján

(*A lapba pillant*) Jó b Vilma — báró Merlin Ágost ...

Loránt

Te meg megszabadultál minden felelősségtől ...

Tarján

Jó b Vilma és Merlin! (*Hangosan felkaczag.*) Oh én bolond, én százszoros bolond! Hogy engem, aki a női szív ismerőjének tartottam magamat, egy ravasz iskolás leány ennyire félre tudott vezetni ... Egy hét óta, mint félőrült járok a világban, — lelki-furdalások, kétségek közt, — közel vagyok hozzá, hogy megvessem önmagam, és ő, ő eljegyzi magát Merlinnel! A gazdag Merlinnel — és mégis, én vagyok a hozományvadász!

Loránt

Tiszta dolog: a pénzeért megy hozzá. Hiszen Merlin nem úri ember!

Bilitzky

Ugy ül a lovon, mint a majom a nagydobon.

Tarján

Arczomba szökik a vér, ha otromba nagyilelkűségemre gondolok! Hiszen tettetés volt minden: A szerelem, — a kétségbeesés — a mérgezés és ...

Herczeg: A dolovai nábob leánya.

Most látom, igen, jól rendezett komédia folyt itt le . . . Hiszen Merlin volt az, a ki kivallatott engem és tanácsokat osztogatott nekem a kertben . . . Igen, igen! Merlin rendezte a játékot, ő uszította ellenem az egész világot. *(Indulatosan.)* Megfizetek a tanácsaidért, báró!

Loránt

Dehát — nem értelek! Örülj! Hogy szép szerével kiszabadultál a csávából . . .

Tarján

(Leküzdve felindulását, szomorúan.) Igazad van. Kiszabadultam a csávából. Nem érdemes reá több szót vesztegetni.

Loránt

(A b. o. kis asztalhoz megy, cognacot tölt.) Az asszonyok mind egyformák. Én a te helyedben innám a szerencsés megmenekülésemre . . . *(A sötétben maga elé bámuló Tarján kezébe adja a telt poharat, aztán kocint vele.)* Szervusz Gida! *(Iszik.)*

Tarján

(A szájáig emeli a poharat, majd elborul és a földhöz vágja.)

Loránt

(Meghökkenve) Mi lelt?

Bilitzky

(Felszökik helyéből s Tarjánhoz fut.) Tarján, mi bajod?

Tarján

Semmi! *(Végtelen keserűséggel.)* Csak — utálom ezt a világot!

IV. FELVONÁS.

A Jób-kastély parkja, mint a második felvonásban. A felvonás kezdetén alkonyodás, később holdfény. A kastély ablakai fényesen ki vannak világítva.

I. JELENET.

Vilma, Domaházy né, Merlin.

(Mind a hárman estély-ruhában.)

Vilma

Még egy perczig nénike, aztán bemegyünk...

Domaházy né

Vendégeink már kezdenek gyülekezni, nem szabad őket egyedül hagynunk... Ugy-e gyermekem jókedvű leszel? Mosolyogni fogsz? Azért rendeztük az estélyt, hogy elejét vegyük a sok mendemondának. Erősnek kell hát lenned! (Megcsókolja.) Nem szabad a multra gondolnod!

Vilma

Megbékültem a multtal. Nincs már bennem semmi keserűség, nem fáj már semmi. (Domaházy né keblére rejti arcát, halkán.) Csak szégyelem magamat.

Merlin

Főlemelt fővel tekinthet a világ szemébe. A csalódás a nemes szívek osztályrésze.

Domaházyné.

Egy egész élet áll még előtted. Hiszen gyermek vagy!

Vilma

Nem vagyok gyermek! Két héttel ezelőtt még az voltam, de most már nem vagyok gyermek. Az ember csak addig gyermek, míg azt álmodja, hogy ő a világ központja és hogy az ég valami különös, mesés boldogságot rendelt neki Később aztán felébred és mosolyog különös álmán. (*Domaházynéhez.*) Fölébredtem, — nem vagyok már gyermek. A fejem még zúg kissé az éjjeli ijedtségtől, — de már nem fáj semmi! Látnod már mosolygok is!

Domaházyné

Meglásd, Vilma, egyszer még nagyon boldog leszel.

Vilma

(*Fejét rázza.*) Miért legyen éppen én boldog? A többi ember sem az! Nem akarok boldog lenni, csak jó! A kötelességemet akarom teljesíteni, hogy meg legyenek velem elégedve!

Merlin

(*Vilmához.*) Nem mondtam le a reményről, hogy önt még mint boldog asszonyt fogom látni. — (*Magában.*) Ha nem is mint az én feleségemet. (*Domaházynéhez halkán.*) Ime, — ide vezetett az ön közügyes politikája! Lásza, ha Tarjánának volna egy csepp szíve, akkor még ma ide jönne, betörné a fejemet és elvinné a menyasszonyát!

Domaházyné

(*Ijedten.*) Merlin! Mit beszél?

Merlin

(*Alázatosan.*) Nem beszélek! Csak folytassa, a mit megkezdett. De annyit előre mondhatok: dülőre fogja vinni a szekerünket, aztán majd én veszem a kezembe a gyeplőt . . .

Domaházyné

(*Vilma felé int.*) Csendesebben! (*Fenn.*) Most a vendégeink után nézek, ti se késsetek sokáig. (*A kastély felé indul.*)

II. JELENET.

Előbbiek, Szentirmayné.

Szentirmayné

(*A kastélyból jön.*) Merre vagytok? A férjem nincs még itt?

Domaházyné

Nem láttam édesem. (*A kastélyba el.*)

Szentirmayné

Különös! Hol késik Árpád? Engem már délben ide küld, azzal, hogy utánam jön.

Merlin

Pedig érdekes volna megtudni, hogy ki verekedett ma a városban. A százados úr bizonyára tudja.

Szentirmayné

(Közömbösen.) Párbaj?

Merlin

Olyasmi. Reggel benjártam a puskaművesnél, hogy vadászfegyverem után nézzek. A puskaműves két, hatalmas lovassági kardot köszörült éppen élesre.

Szentirmayné

Párbaj? De kik közt? A fiatal tisztek nem verekszenek egymással.

Merlin

Délután három idegen tiszt is érkezett a városba. Egy őrnagy és Gyurkovics főhadnagy . . . Talán ők?

Szentirmayné

Az őrnagy és Gyurkovics? Ők tavaly a férjemnek szekundáltak . . . Ah, persze, — Árpád verekszik . . . Most már értem! Azért a titkolózás, azért távolított el!

Merlin

Bocsánat! A világért sem mondtam . . . Kivel is verekednék a százados?

Szentirmayné

Tarjánnal verekszik! Igen, igen: Tarjánnal! A főhadnagy számon kérte tőle a sértegetéseimet. Árpád én értem vív meg!

Merlin

Nyugodjék meg nagyságos asszonyom!

Szentirmayné

Hamar — kocsit! Be kell mennem a városba!

III. JELENET.

Előbbiek, Bilitzky.

Bilitzky

(Lovagló ostorral a kezében besiet a rácsos kapun.)

Merlin

Itt van Bilitzky!

Szentirmayné

(Eléje siet.) Bilitzky! Bilitzky! Beszéljen: Mi történt?

Bilitzky

Nem tudok még semmit Azt hittem, itt már tudják az eredményt!

Merlin

Hiszen a városból jön?

Bilitzky

(Megvetően végig méri Merlint.) Onnan jövök, a honnan nekem tetszik! *(Hátat fordít neki. Szentirmaynéhoz.)* Semmi biztosat nem tudok. Csak annyit tudok — *(Hirtelen elhallgat.)*

Szentirmayné.

Beszéljen! Beszéljen!

Merlin

Most már magam is azt tartom, legjobb, ha elmond mindent, a mit tud!

Bilitzky

(*Ellenségesen.*) Nekem egészen közömbös, hogy ön mit tart!

Szentirmayné

Bilitzky! A férjem párbajt vív!

Bilitzky

(*Igent int.*) Tarjással!

Szentirmayné

Mikor lesz a párbaj?

Bilitzky

Már meg is történt. Hat órákor.

Szentirmayné

És Árpád megsebesült!

Bilitzky

Nem sebesült meg! Nem tudom, hogy ki sebesült meg! Hat órákor verekedtek az Arany csillag táncztermében. Én a szomszéd szobában vártam az eredményt, hol bálokon az öltöző szokott lenni. A zárt ajtón keresztül hallottam a kardesörgést. Sokáig tartott, aztán egyszerre mind kiáltoztak:

Állj! Megállj! Futkostak, mozogtak odabenn. Végül kinyílt az ajtó, az őrnagy azt kiáltotta a pinczéréknek, hozzanak matráczókat . . . Az ajtóhoz siettem, de nem mehettem be, mert az őrnagy izgatottan reám parancsolt, hogy nyergeltessenek rögtön, vágassak lóhalálban Kevére és hozzam el az ezredorvost Azzal becsapta az ajtót, én pedig elrohantam . . . Kevére vágattam, az ezredorvost fürjvadászaton találtam Átadtam neki a lovamat, hogy siessen a városba, engem egy paraszt-szekér hozott ide. Semmit sem tudok!

Szentirmayné

Kocsit, hamar! Nem akarok itt maradni! Be kell mennem Árpádhoz!

Bilitzky

(*Füfel, majd a kapuba szalad.*) Kocsizörgés!
A Loránt kocsija! (*Elrohan.*)

Merlin

(*A kapuba siet.*) Igen, a Loránt szürkéi! Most kerülnek le az országról! . . . A bakon két tiszt ül . . .

Szentirmayné

A férjem?!

Merlin

Nem tudom megismerni a szürkületben. De azt hiszem . . .

Szentirmayné

A férjem?!

Merlin

Már az akáczos mögött vannak! Csak a sapkáikat látom . . . Erre tartanak . . . Mindjárt itt lesznek . . . (*Kisiet a kapun.*)

Szentirmayné

(*A székre fogózik.*)

Vilma

(*Hozzásiet.*) Janka, Janka rosszul vagy?

Szentirmayné

(*Összekulcsolt kezekkel.*) Édes Istenem! Csak most légy jó hozzám!

IV. JELENET.

Előbbie, Szentirmay, később Merlin,
Loránt, Bilitzky.

Szentirmay

(*Belép a kapun, keskeny, fekete kötéssel a kezén.*)

Szentirmayné

(*Eléje siet.*) Árpád! Árpád! Árpád!

Szentirmay

Jó estét! (*Szalutál.*)

Szentirmayné

Árpád! — Megsebesültél!

Szentirmay

Én? Semmi! Egy harapós kancza a kezem után kapott az istállóban.

Szentirmayné

(*Boldogan hozzásimul.*) Csakhogy, megvagy, Árpád! (*Megcsókolja férje kezét.*)

Loránt, Merlin és Bilitzky

(*Izgatott beszélgetésbe merülve jönnek. Loránt gesztikulálva magyarázza a párbajt.*)

Szentirmayné

(*A férjéhez.*) És — Tarján?

Szentirmay

A főhadnagyot nem hozhattuk magunkkal. Képzeld, szegényt váratlan baleset érte. Délután sétalovaglást tett és miközben a gyakorló-téren átugratott egy falazott akadályon, a ló elbukott, ő maga pedig fejjel a falnak zuhant

Szentirmayné

Árpád — csak nem halt meg?

Szentirmay

Egy órával ezelőtt visszanyerte eszméletét, de állapota nagyon aggasztó.

Szentirmayné.

Szegény Tarján Gida! (*Élénken.*) Éhes vagy ugy-e, szegény öregem?

Szentirmay.

Még nem is ebédeltem ma.

Szentirmayné

(*A kastély felé vonja.*) Gyere, majd szerzek neked valami hideget. (*Gyöngéden.*) Nyulgerincz jó lesz? (*A kastélyba mennek.*)

V. JELENET.

Előbbie k, Szentirmayék nélkül.

Loránt

(*Merlinnek és Biliczkynek magyarázva.*)
Mikor összeeresztettük őket, már láttam, hogy Tarján rossz kondiczióban van Izgatott volt, a mi nála hallatlan Nem támadott, csak védte magát . . . A másik meg egyre vágott . . . A harmadik összeesapásnál már szerettem volna oda szólani Tarjánnak: hát vágj már te is! Ekkor kapta az ütést a fejére. Összerogyott szó nélkül. Persze, nehéz huszárkardokkal vívtak. — (*Homlokán mutatja.*) Innen egészen eddig. A csont is meg van sérülve, a doktorok azt mondják, agyrázkodást szenvedett. Azt mondják, ha nem lesz agygyuladása, akkor még jóra fordulhat minden. Különben baj lehet.

Biliczky

Ki van most mellette?

Loránt

A legénye, meg én is ott voltam. De nem maradhattam tovább, mert foglalkozva vagyok az első négyesre Megkérdeztem, hogy kit küldjek

hozzá, ő azt mondta Bilitzkyt vagy Kovács strázsamestert. Te nem voltál ott, hát oda küldtem a strázsamestert.

Bilitzky

Megyek mindjárt!

Loránt

(*Merlinhez.*) Hanem most nézzünk a hölgyek után!

Merlin

Igen, — úgy látszik bementek már.

Loránt

A cigány is itt van? (*Ketten a kastélyba el.*)

VI. JELENET.

Bilitzky, Vilma.

Bilitzky

(*Magában, keserűen.*) Az ördög vigye el az egész világot!

Vilma

(*A ki eddig elgondolkozva és szomorúan ült a padon, most föláll és lassan a kastély felé indul.*)

Bilitzky

(*Megáll Vilma előtt, sirásra hajló hangon.*) Vilma nagysád, meg van most elégedve? Elégtételt kapott, fényes elégtételt! Köszönje meg Szentirmay kapitánynak! Tarján Gida betört fejjel fekszik odahaza, talán meg is halt azóta. Ön most táncolni megy,

de jusson eszébe, hogy Tarján Gida drágán fizette meg azt a pár keringőt, a mit önnel tánczolt életében . . . (*Ellágyulva.*) Az én jó, nemes, lovagias főhadnagyom haldoklik, — hanem ön csak tánczoljon azért, Vilma nagysád!

VII. JELENET.

Előbbie k, Loránt.

Loránt

(*A verandán.*) Nagysád! Van már tánczosa a csárdáshoz?

Vilma

(*Gyöngé hangon.*) Vezessen a vőlegényemhez!
(*Loránttal a kastélyba el.*)

VIII. JELENET.

Bilitzky később Tarján.

Bilitzky

Ilyenek az asszonyok mind! Én mától kezdve nőgyűlölő leszek! (*A kapuhoz siet, aztán meghökkenve hátrál a belépő Tarján előtt.*)

Tarján

(*Altiszti egyenruhában, keskeny fekete kötéssel a piros sapka alatt, belép a kapun. Járás közben a kardjára támaszkodik, melyet botként fog a kezében.*)

Bilitzky

(*Rémülten.*) Ki az? Tarján — főhadnagy úr — te!

Tarján

Én vagyok.

Bilitzky

Te hiszen te (*Kétségbeesetten.*) Tarján!
Tarján!

Tarján

Csendesebben!

Bilitzky

Az istenért, hogy kerültél ide? Hogy hagyhattad el az ágyat?

Tarján

Megcsaltam a legényemet Kovács strázsamestert fektettem a jeges borogatás alá, én meg fölvettem az egyenruháját . . .

Bilitzky

Tarján! Tarján! Miért tetted ezt? Haza kell menned! Az életeddel játszol!

Tarján

Szólítsd ki Vilmát. Beszédem van vele . . .

Bilitzky

Tarján, mit akarsz itt őrmesteri egyenruhában?
Én félek!

Tarján

(*Nyersen.*) Szólítsd ide Vilmát, vagy magam megyek be érte!

Bilitzky

(*Félénken.*) Igen, Tarján, megyek. (*A kastélyba el.*)

VIII. JELENET.

Tarján

(*Erölködve fölmegy a verandára, a hol kardjára támaszkodva megáll a holdfényben. Odabenn tüzes csárdást játszanak, közbe Loránt távoli rikoltása hallatszik: Haj! Tyuhaj! Soh'se halunk meg!*) Vajjon tudom-e még a mondókámat? (*A fejéhez nyúl.*) Az az átkozott kocsí szétrázta az agyvelőmet (*Szünet.*) Sokáig késik — pedig szédülök!

IX. JELENET.

Tarján, Vilma, Bilitzky.

Vilma

(*Az ajtóban megjelenik, Bilitzkyhez.*) Örmester?

Bilitzky

(*Tarjánra mutat.*) Ott várja! (*Behuzza maga után az ajtót, mire a zene elnémul. A jelenet végeig az ajtóban marad.*)

Vilma

Mi kívánsága lehet? (*Tarjánhoz.*) Engem keres?

Igen! Tarján

Vilma

De hiszen ez . . . irgalmas isten (*Gyorsan közeledve, ijedten.*) Tarján!

Tarján

Én vagyok, ne féljen!

Vilma

Tarján! Miért jött ide? Ön nagyon beteg!

Tarján

Semmi! Egy kis horpadás a koponyámon . . . El kellett jönnöm, mert beszédem van önnel . . . Hallgassa meg, a mit mondok . . . Kisasszony! Emlékszik: egy héttel ezelőtt bevallottam önnek, hogy szeretem . . . Mint becsületes ember eljöttem most, hogy megkérjem a kezét.

Vilma

(*Meglepett mozdulatot tesz.*)

Tarján

Ne válaszoljon, míg meg nem hallgatott, mert meglehet, hogy az, a mit el kell mondanom, befolyással lesz elhatározására . . . Mint tiszt nem vehettem el . . . Tisztnek házassági biztosítékot kell adnia és nekem nincs pénzem . . . Ugy rendeztem tehát a dolgaimat, hogy kauczió nélkül nősülhetek. Órmester vagyok és nincs is rá lehetőség, hogy valaha még tiszt lehessek. A zsoldom, kevés

vagyonommal együtt, mi a lovaim eladása után megmarad, havonkint hatvan forintot jövedelmez . . . Nem értem ugyan, hogyan lehet ennyiből megélni, de látom, hogy mások kevesebből is megélnék . . . A kincstártól kapnánk lakást, meg valami fajutalékot. Ha nőmmé lesz, bucsut kell vennie a mostani társaságától. Kisasszony, ön mindent tud. Fontolja meg a dolgot és válaszoljon, — akar-e őrmesterné lenni?

Vilma

Tarján! Minek ez a keserű játék? Ha nem tudtuk egymást megérteni, miért ne tudnánk egymástól békében elválni? Felejtsük el a mi köztünk történt! Én megbocsátottam önnek!

Tarján

(*Hidegen.*) Bocsánat! Ez tévedés! Nincs szükségem feledésre, sem bünbocsánatra! Öntől csak egyet kérek: válaszoljon — akar-e a Tarján őrmester felesége lenni, vagy kikosarazza?

Vilma

(*Kevélyen.*) Kikosarazom!

Tarján

(*Meghajlással.*) Ezt akartam a saját szájából hallani. Csak egyre kérem: mondja meg azoknak, a kik hozományvadásznak nevezték Tarján főhadnagyot, hogy Tarján lemondott tiszti rangjáról és tönkre tette a jövőjét, csak azért, hogy ön kikosarazzassa! Jó éjszakát, kisasszony!

Vilma

Egy szóra még! Ön nem kíváncsi elhatározásomnak az okaira, — de akarom, hogy megismerje! Főhadnagy úr, el tudok képzelni boldogságot a kunyhóban, vagy ha úgy tetszik, a kinestári lakásban, — de nem tudnék neje lenni olyan embernek, a ki nem szeret!

Tarján

(Meghökkenve.) A ki nem szereti?

Vilma

(Növekedő keserőséggel.) Nem szerelme hozta önt ide, hanem megint csak büszke önzése! Az az önzés, a mely megengedi önnek, hogy játékot üzzön a mások érzelmeivel, de nem tűr foltot a maga becsületén . . . Oh, ön nem mint kérő jött, hanem mint párbajozó. Nem is megengesztelni akar ön engem, csak elégtételt kíván adni. Ha az elégtételadásban én vérzem is, az önnek egyre megy! Főhadnagy úr, el fogom mondani mindenütt, hogy Tarján Gida eleget tett a becsületnek! A mi ügyünk be van fejezve, a lovagiasság szabályai szerint! *(Bemegy. Nyitva hagyja az ajtót, a melyből ismét zene és Lóránt rikoltozása hallatszik.)*

Bilitzky

(Tarjánhoz lép.) Tarján, most menjünk innen.

Tarján

És ha azt mondanám, hogy szeretem! Szeretem oly szerelemmel, a melyhez foghatóról korábbi

napjaiban álmodni sem tudtam! *(Keserűen.)* Ej, —
Merlin menyasszonya!

Bilitzky

Főhadnagy úr, menjünk innen!

Tarján

Menjünk innen! Te vagy, kadét? Különös!
Nem látok semmit! *(Leejti a kardját és a szemét
dörzsöli.)* Szédülök!

Bilitzky

Tarján, te rosszul vagy!

Tarján

Vezess innen! Itt nem akarok elpusztulni. *(Egy
lépést előre tesz, majd megbotlik és Bilitzky támogatása
daczára földre zuhan.)*

Bilitzky

Tarján! Tarján! *(A kastély felé.)* Segítség!
Meghal!

X. JELENET.

Előbbiek, Vilma, Szentirmay, később
Domaházy-né, Loránt és Inas gyertyával.

Vilma

(Megjelenik az ajtóban.) Kiáltottak! *(Odafut.)*
Tarján! — meghalt!

Bilitzky

A homloka vérzik!

Vilma

(*Térdre veti magát és keblére vonja Tarján fejét.*) Tarján — szóljon hozzám!

Bilitzky

Vérzik!

Szentirmay

Valaki kiáltott a kertben?

Bilitzky

Ide, ide! A homloka vérzik! (*A kastélyban elhallgat a zene.*)

Domaházyné

Hol van Vilma!

Vilma

(*Tarjánhoz.*) Tarján! Szóljon hozzám!

Mind

Tarján! Vilma! Mi történt!

Loránt

(*A táncztól kuszált hajjal, legyezővel a kezében.*) Hogy kerül ide Tarján!

Domaházyné

Az most mindegy! Ágyat neki és orvost!

ÖTÖDIK FELVONÁS.

Szoba a Jób-kastélyban, mint az első felvonásban.

I. JELENET.

Szentirmayné, Vilma.

(Az előbbi divatlapot olvasgat, az utóbbi gondolatokba merülten ül.)

Szentirmayné

(A lappal a kezében.) Hová lett Árpád?

Vilma

(Sóhajtv.) A kertbe ment, Loránttal czélba lőnek.

Szentirmayné

(Az asztalra dobja a lapot.) Mi bajod!

Vilma

(Szomoruan.) Semmi bajom.

Szentirmayné

Semmi! Csak egy kicsit szomoru vagy, meg egy kicsit boldogtalan vagy, meg szeretnél egy kicsit meghalni.

Vilma

(Hozzásimul.) Janka!

Szentirmayné

(Duzzogva.) Nem szeretsz te már engem egy

cseppet sem, különben nem titkolóznál előttem. *(Gyöngéden.)* Pedig látod, olyan anya vagyok, hogy a néma gyermekem szavát is megértem. *(Határozottan.)* Légy nyugodt! A házasságból nem lesz semmi! Én fogom megakadályozni, — én!

Vilma

Janka, kérlek ne beszéljünk erről!

Szentirmayné

Nem értem, mi járt az eszedben, hogy olyan könnyen belenyugodtál. De még kevésbbé értem, hogyan vehették komolyan beleegyezésedet!

Vilma

Az én életem ugyanis el van rontva, örökre elrontva. Azt akarom, hogy életem árán legalább apa meneküljön meg a bukástól.

Szentirmayné

És egy idegen ember neje lennél, — egy közömbös emberé? Merlinnel egy házban élnél?

Vilma

(Kezébe rejti arczát.)

Szentirmayné

Látod — iszonyat fog el! Vilma, legokosabb lesz, ha nyíltan beszélsz Merlinnel.

Vilma

Nem, nem!

Szentirmayné

Dehát — mit akarsz tenni?

Vilma

(*Felugrik, a közésre mennek.*) A kötelességemet! Ha belehalok is, eleget teszek a kötelességemnek. És utamról senki sem fog eltántorítani — te sem, szegény Jankám!

Szentirmayné

Kötelesség! Miféle kötelességérzet az, a mely arra kényszerít, hogy magadat boldogtalanná tedd, hogy Merlint élethossziglan egy szomoru asszonyhoz lánczold és hogy őt (*A jobb o. 2-ik ajtóra mutat.*) talán meg is öld! Nem sajnálod szegény Tarjánt?

Vilma

A mi történt, azt nem lehet többé meg nem történtté tenni. Tarján és én, soha sem találkozhatunk az életben.

Szentirmayné

Vilma!

Vilma

Soha, soha! Én megtartom a szavamat!

Szentirmayné

De hiszen még folyvást szereted!

Vilma

Tévedsz! Kiirtottam a szivemből mindent, a mi hozzá vonzott. Mindent! És ha telve volna is a szivem vele: én megtartom szavam!

Szentirmayné

(*Hevesen.*) Én pedig kijelentem, hogy tiltakozni fogok a Merlin-féle házasság ellen, tiltakozni, míg mozgatni tudom a nyelvemet. Az pedig valami.

II. JELENET.

Voltak, Orvos.

(*Be a 2-ik j. o. ajtón.*)

Orvos

(*Előre jön.*) Ha a nagyságos asszony mondja, hogy az valami, akkor igaznak kell lenni.

Szentirmayné

Doktorka, hogy van a betegünk?

Orvos

(*Vállat von.*) Egy hétig még ágyban kell maradnia, aztán majd meglássuk . . . Ő azt állítja, hogy nincs már baja . . .

Szentirmayné

Pedig neki ezt tudnia kellene?

Orvos

Laikus sohasem állíthat fel helyes diagnózist. A feje nem fáj már, de ennek az is lehet az oka, hogy a fejidegek megbénultak és érzéketlenek . . . Én azért villamozást ajánlottam.

Szentirmayné

Hogy a fejidegei megint fájjanak?

Orvos

A főhadnagy úr nagyon renitens páciens. A multkor azt mondta: Nem fogok meghalni, ha fejtetőre áll is az egész orvosi klinika! Miféle beszéd ez? Neki mindig külön véleménye van s ezért nem is kezeskedhetem semmiről!

Szentirmayné

De lássa, doktorka, ön még egy héttel ezelőtt is azt mondta ám, hogy Tarján menthetetlenül elveszett . . .

Orvos

Mikor a diagnózist felállítottam, átlagos vastagságu koponya-csont lebegett a szemem előtt . . . Átlagos koponya nem is heverte volna ki azt a komplikációt . . . Arról nem tehetek, hogy a főhadnagy úrnak abnormis koponyája van . . . Az ilyen koponyák a barlanglakó trogloditák idejében voltak divatban . . . Az abnormitás halomra döntötte a diagnózist, de engem ezért nem lehet felelősségre vonni — én megtettem a kötelességemet . . . A fődolog, hogy a beteg most teljes nyugalmat élvezzen.

Vilma

Nem is fogunk itt többet beszélgetni!

Szentirmayné

Jó napot, doktorka! *(Vilmával el a j. o. 1-ső ajtón.)*

III. JELENET.

Orvos, Bilitzky.

Orvos

(Magára veszi a széken heverő felöltőjét.)

Bilitzky

(A főbejáratnál megjelenik és visszakiált.) Jól megcsutakoljátok nékem azt a lovat, mert levágom a fületeket — ti bundás regruták! *(Félre.)* A szemtelenek már megint röhögnek. *(Észreveszi az orvost, rásegíti a felöltőt.)*

Orvos

Ha hercezséged ilyen lármát csinál a betegem ajtaja előtt, akkor nem kezeskedem semmiről.

Bilitzky

Bocsásson meg, doktor, csak azért kiabáltam, mert a kerítésen túl láttam a kapitányt. A kapitány ugyanis nagyon szereti, ha kiabálunk. A ki kiabál, buzgó és energikus tiszt . . . Nálunk most a szolgálati buzgalom járja . . . Divatba jött buzgó tisztnek lenni . . . Ezek a divatok gyorsan váltakoznak. Emlékszem, mikor a svadronhoz jöttem, a szelletvadászatok voltak divatban, aztán a kutyannevelés érája köszöntött reánk . . . A szobáink, az istállóink tele voltak bukfenczező, két lábon járó kutyákkal . . . Következett a vizitelési korszak . . . Egész nap viziteltünk, ozsonnáltunk, udvaroltunk. A főispánnál, Jóbéknál, Szentirmayéknál és mindenkinél . . . Tarján kezdte aztán a cigány-korszakot, a kapi-

tány végre a szolgálati buzgalom korszakát . . .
Valamennyi közül ez a legunalmasabb . . . Igaz,
be szabad menni a beteghez?

Orvos

Nem szabad háborgatni! Ha nem élvez föltét-
len nyugalmat, nem kezeskedem semmiről! Jó
napot herczeg. *(El a b. o. ajtón.)*

IV. JELENET.

Bilitzky, Tarján.

Tarján

(A jobb oldali ajtónál óvatosan belép.) Elment a
méregkeverő?

Bilitzky

(Örömmel.) Tarján!

Tarján

*(Tiszti attilában, sapkával és bottal, kötéssel a
fején, kesztyűjét gombolja és hátra szól a szobájába.)*
Miska! A téát megihatod, de a csöppeket öntsd ki.
Nagyon gyanusak! Aztán csomagold össze hol-
minkat! *(Kézét nyújt a kadétnak.)* Miska szokta he-
lyettem beszédni az orvosságot.

Bilitzky

Elakarsz menni?

Tarján

Nem lehetek Jóbéknak tovább is terhükre. Nincs
is már bajom, csak az ágyat érzem még a tagjaim-
ban . . . *(Leül.)* Mi ujság a századnál?

Bilitzky

Semmi különös. Dolgozunk, mintha csak azért fizetnének.

Tarján

(*Elgondolkozva.*) Mondd csak, — hány napig feküdtem eszméletlenül?

Bilitzky

Csak négy napig . . . Négy napig nem lehetett veled okosan beszélni . . .

Tarján

És mégis, mintha vissza emlékezném egyre-másra . . . Ki járt az ágyamnál?

Bilitzky

Az első zűrzavarban mindenki. Később csak Domaháznéné.

Tarján

És — ő?

Bilitzky

Első éjszaka Domaháznénéval és velem együtt az ágyadnál virrasztott . . . A néni ke elaludt és ő rakosgatta a fejedre a jeges borogatást . . . Mikor a lázadban vadságokat kezdtél beszélni, csitítgatott . . . (*Megindultan*) Oh, — olyan édes volt, mint egy irgalmas néni . . .

Tarján

Persze, ostobaságokat beszéltem lázamban?

Bilitzky

(*Igent bolint.*) Meglehető ostobaságokat! Mindig vele volt bajod, mindig az ő neve volt a szádban, meg a Merliné. Ha a báróról beszéltél, köhögnöm kellett, hogy meg ne értsék . . . Hanem, ő róla oly szelid hangon beszéltél, hogy megrikattad. Csak ki kellett mondanod a nevét, már könnyben úszott az a két szép szeme. (*Szünet után bizalmasan.*) Mi lesz most veletek, Tarján?

Tarján

Az ő tőle függ!

V. JELENET.

Előbbie, Szentirmayné.

Szentirmayné

(*Kilép a Vilma szobájából.*) Árpád? Bocsánatot! Férfihangokat hallottam és azt hittem, a férjem . . . Már egészen jól érzi magát? (*Félenken.*) Haragszik reám? Annyi nevetlenséget mondtam önnek a lakásán!

Tarján

Csak őszinte volt, nem nevetlen.

Szentirmayné

Tehát nem haragszik? Egy cseppet sem? A férjemre sem?

Tarján

Nincs rá okom. (*Nevetve.*) Megsértettek és elégtételt adtak . .

Szentirmayné

Ugy-e, nem gondol revanchera? Nem fog újból belekötni?

Tarján

Nem fogok. Igérem!

Szentirmayné

(Megkönnyebbülve.) Hála az égnek, most már nyugodt vagyok! Őszintén szólva: félttem a maga felgyógyulásától... *(Kézet fog vele.)* De ezentúl megint a régi, jó barátok leszünk Be is bizonyítom mindjárt. *(Az ajtóhoz lép.)* Vilma! Nézd ki van itt!

VI. JELENET.

Előbbie k, Vilma.

Vilma

(Megjelenik az ajtóban, visszahökken.) Tarján!

Tarján

(Alázatosan közeledik feléje.) Bocsásson meg, hogy nem haltam meg!

Szentirmayné

(Neheztelve.) Mit beszél!

Tarján

Az lett volna mind a kettőnkre nézve a legjobb. Meg is volt bennem a jó szándék, — nem tehetek róla, hogy nem sikerült.

Szentirmayné

Igazi férfi-élhetetlenség! Meghalni tudnak, egyebet sem! Ha a nyakunkra nőtt a baj, a mit maguk okoztak, akkor fogják a sapkájukat és mennek! A többiek lássák, hogyan igazodnak el! Szégyelje magát!

Bilitzky

(*Hevesen.*) Szégyeld magadat! (*Tarján pillantása elől ijedten hátrál.*)

Tarján

Nincs jogom többé Vilmának útjába állani. Már is annyi bánatot okoztam neki . . .

Szentirmayné

(*Szavába vág.*) Annyi bánatot, hogy egyszer már arra gondolhatna, hogyan kellene mindezt jóvá tenni.

Tarján

Jóvá tenni! Hát lehet-e még? Tanácsoljon, nagyságos asszonyom, mit tegyek?

Szentirmayné

Hogy ezt megmondhassam, először is tudnom kell, mit érez ön barátom!

Tarján

Mit érzek? Ön azt jól tudja! (*Vilmához.*) Ön is tudja Vilma, hogy egész valómat ma egy érzés tölti be: szeretem önt!

Vilma

(*Ijedten.*) Tarján! — Nem, ezt nem szabad hallgatnom Ne feledje, hogy Merlin menyaszszonya vagyok!

Szentirmayné

Merlin egyelőre még nem fog rövidséget szenvedni — mi csak elvi kérdéseket fejtegetünk . . .
(*Tarjánhoz.*) Ha szereti, akkor feleségül is akarja venni. Ez a jó szokás megmaradt Ádám óta.

Vilma

Janka! Nem szabad így beszélned!

Szentirmayné

Kérlek! Csak elvben mondom (*Tarjánhoz.*)
Fél a szegénységtől?

Tarján

Imádásra méltónak találnám a szegénységet, a melyet Vilma osztana meg velem. Élvezetnek a munkát, a mit érte végeznék, csak hogy egy életen, egy hosszú, édes életen át tartó szerelemmel tegyem jóvá a multat.

Vilma

(*El akarja hagyni a szobát.*)

Tarján

(*Visszatartja.*) Mi nekem az élet, ön nélkül?
Mondja egy szóval, egy tekintettel, hogy szeret, és nincs köztünk több akadály!

Vilma.

(*Hidegen.*) Főhadnagy úr — Merlin báró menyasszonyával beszél! (*Lehajtott fővel a szobájába megy.*)

Tarján

(*Szünet után fájdalmasan.*) Nem szeret már!

Szentirmayné

Ne kockáztasson meg ilyen könnyelmű állítást! Egy nőről sohasem szabad biztosan mondani, hogy nem szeret . . . (*Elgondolkozik.*) Vilmának különben igaza van, ő Merlin menyasszonya. Hogy a felesége ne legyen — azt bizza reám! Mindennek megvan a maga formája Maga most búcsúzik el a háziaktól, aztán menjen haza . . . Holnap vagy holnapután visszajöhet — majd értesitem, hogy mikor Addig is beszélek a nénikével és Merlinnel (*Kezét csókra nyújtja Tarjánának.*)

Tarján

Köszönöm — őrangyalom!

Szentirmayné

A nénikét alkalmasint a kertben fogja találni. Isten önnel! (*Jobbra indul, majd visszafordul.*) Nem fog belekötni a férjembe?

Tarján

Soha!

Szentirmayné

(*Jobbra el.*)

Bilitzky

Ha király volnék, előléptetném a kapitánynét
őrnagynévé!

Tarján

Keressük meg a nénikét. *(A kertbe mennek.)*

VII. JELENET.

Domaházy né, Merlin.

Domaházy né

(A főbejárón bejön.) Nem fogom többé a szegényeimhez vinni.

Merlin

(Kis kosarát és Domaházy né napernyőjét leteszi az asztalra).

Domaházy né

Kedves barátom, ön nagyon elkényeszteti a szegényeinket. Mit tartanak az én filléreimről, ha ön aranyakat szór?

Merlin

Ennek ön az oka. Ön takarékos háziasszony ugyan, de annyi hivatottsággal, mondhatnám: bájjal szórja alkalom adtán a pénzt, hogy élvezet nézni... Öntől tanultam, hogy a pazarlás bizonyos esetekben élvezet... Hanem volna egy indítványom, a melylyel összeegyeztethetnők érdekeinket... Mondja — nem lehetne úgy rendezni, hogy mindig együtt szórjuk a pénzt?

Domaházyné

(*Neheztelve.*) Merlin — már megint? Komolyan meg fog haragítani!

Merlin

A világért sem akarnám, de lássa, azóta, hogy utoljára beszéltünk erről, sok minden megváltozott... Meggyőződünk róla, hogy Vilma és Tarján szeretik egymást. Ez már nem az a bizonyos novella, melyet minden leánynak át kell élnie, hanem egy egész életre szóló komoly regény.... Hiszen csak rájuk kellett nézni, ott a kertben, mikor a főhadnagy összerogyott, aztán a beteg ágyánál... A mi büszkeség, fájdalom, keserűség bennük van — az csupa szerelem. A körmük hegyéig tele vannak szerelemmel. Aztán ők ketten már annyira kompromittálták egymást, hogy föltétlenül össze kell őket házasítanunk.... Már a világ kedvéért is, a melynek az ítéletére ön oly nagy súlyt vet...

Domaházyné

De hogyan adjam hozzá Vilmát, mikor mind a ketten szegények! Legalább a kauczió volna meg....

Merlin

Ön Jóh Sándort megalázás nélkül is könnyen hozhatná abba a helyzetbe, hogy kaucziót adhasson a leánynak.....

Domaházyné

Én?

Merlin

Ez kötelessége is volna. Emlékszik, hogy Jób Sándor jóállást vállalt az ön boldogult férjéért és elég sokat fizetett is érte? A pénzt Domaházy úr kapta, de Domaházy né is látta a hasznát. Méltányos volna, ha Domaházy né most visszafizetné boldogult férje tartozását!

Domaházy né

Én fizessem vissza? Gúnyol! Vajjon miből fizessek?

Merlin

Adok egy jó tanácsot! Áldozza föl magát és menjen férjéhez valami pénzes zsákhoz . . . Persze, inkább valami ismerőshöz, mint idegenhez . . . Például hozzám . . .

Domaházy né

Merlin!

Merlin

Nagynak találja azt az áldozatot?

Domaházy né

És oly könnyen mond le Vilmáról?

Merlin

(Nevetve.) Hát komolyan gondolhatta, hogy Vilmát csak egy pillanatig a menyasszonyomnak tekintettem? Nem, nagyságos asszonyom, annyira szerény, vagy ha úgy tetszik: szerénytelen nem vagyok. Csupán villámhárítója voltam a leánynak.

A gyermek így szólt magában: „Csalódtam és sohasem fogok többé szeretni. Nem akarok még meghalni, hanem felesége leszek egy csúnya öreg embernek“ Szóval, én megtettem a mit ön akart, mert meg voltam róla győződve, hogy nem az lesz a vége, a mit ön akar.

Domaházyné

(Megbotránkozva.) De Merlin! Mit akar ezzel mondani?

Merlin

Azt, hogy ön igen rosszul intézte a közös-
ügyes politikánkat és hogy elérkezett az ideje, hogy
magam vegyem a kezembe az ügyek intézését.
Eddig ön parancsolt és én engedelmeskedtem,
ezentúl fordítva legyen!

Domaházyné

Kezd udvariatlan lenni! Legyen vége! Külön-
ben is jönnek! Lám, — a betegünk már felkelt?

VIII. JELENET.

Előbbie, Tarján, Szentirmay, Loránt
és Bilitzky. A kertből.

Tarján

Fölkeltem, hogy búcsút vegyek vendégszerető
házuktól Nagyságos asszonyom, fogadja kö-
szönetemet mindazért, a mit velem tettek és bocsás-
son meg mindazért, a mit önökkel tettem.

Domaházyné

Emberi kötelességünket teljesítettük csupán. Mikor ön lázában megszökött az ápolói elől, csak nem hagyhattuk segély nélkül!

Merlin

(*Félre.*) Most vagy soha! (*Tarjánhoz.*) Csodálkozom! A főhadnagy úr azt hiszi, hogy a dolog ezzel simán el van intézve? Én úgy látom, hogy mindennek csak Vilma vallja kárát. Ön először kompromittálta udvarlásával, hirbe hozta a párba-jával, beszéltetett róla, mikor félholtan idejött és ápoltotta magát . . . Jóvá lehet ezt tenni egyszerű bocsánatkéréssel?

Tarján

Önnek, mint vőlegénynek, joga van hozzá, töllem ezt számon kérni, — és én rendelkezésére is állok

Merlin

Hogy újabb párbajjal újra hirbe hozzuk Vilmát? Nem, főhadnagy úr, e kérdést máskép kell megoldani. Én csak egy megoldást ismerek

Tarján

(*Növekedő izgalommal hallgatja.*) És az?

Merlin

Ha Vilma is úgy akarja: a házasság!

Tarján

Merlin, Merlin! Ezt ön mondja nekem.

Bilitzky

(*Halkan Loránthoz.*) A zsindeyes kezd nekem tetszeni. Per tu leszek vele!

Merlin

(*Tarjánhoz.*) Annál könnyebben mondhatom, mert sikerült az útból elhárítanunk minden akadályt Most már csak Domaházy né ő nagyságán áll, hogy Vilmának kaucziója is legyen

Tarján

(*Elszomorodva.*) Mi haszna a kaucziónak, nem vagyok már tiszt!

Szentirmay

(*Tarjánhoz udvariasan.*) Ki mondja? Tiszt vagy és sajnálnám, ha a hadsereg, de főleg az én svadronom, ily kifogástalan gentlemant elvesztene! (*Kezet fog vele.*)

Loránt

(*Bilitzkyhez.*) Ej — hiszen ez bocsánatkérés-féle!

Merlin

(*Félre.*) Megyek segélycsapatokért (*Vilma szobájába lép, kopog és kinyitja az ajtót.*)

Tarján

(*Szentirmayhoz.*) És a lemondási kérvényem?

Szentirmay

A zsebemben van. Nem hanyagságból maradt

nálam, hanem mert fölöslegesnek tartottam. Az orvosok nagyon aggasztónak találták az állapotodat....

Loránt

Mi meg azt akartuk, hogy tiszti temetésed legyen!

IX. JELENET.

Előbbiek, Szentirmayné, Vilma.

Merlin

(*Szentirmaynéhez.*) Most már csak a nagyságos asszonyon áll (*Domaháznéra mutat*), hogy barátnője boldog legyen!

Szentirmayné

A nénikén? Ezt nem értem!

Merlin

Ne is törje rajta szép fejét, hanem kérje meg velem együtt Domaháznét, hogy hozza meg azt az áldozatot.

Szentirmayné

Tehát a nénikén áll? És áldozatról beszélnek? Oh — akkor rendben van minden. A ki Vilmát annyira szereti, mint a nénike, az minden áldozatra kész. (*Hozzá simul Domaháznéhez.*) Ugy-e édes nénike?

Domaházné

(*Kezet nyújt Merlinnek.*) Ön győzött, szegény barátom, de a hadi kárpótlást mégis önnek kell megfizetnie! De mit szól mindehez Vilma?

Vilma

(*Eddig zavartan nézte a történőket.*) Nem értem mindezt!

Szentirmayné

Pedig igen egyszerű: Tarjánné lesz!

Vilma

(*Kevélyen.*) Én? Soha!

Merlin

(*Tarjánhoz.*) Nos, főhadnagy uram, ezt az árkot már önnek kell keresztül ugratnia!

Tarján.

(*Vilmához közeledik, szenvedélyesen.*) Vilma!

Vilma

(*Keserű makacssággal.*) Hagyjuk ezt, főhadnagy úr! Nem lehet mindent megismételni az életben. Megmondtam önnek, hogy soha sem leszek az öné — én megtartom a szavamat!

Tarján

Ne így! Mondja, hogy nem szeret és — ígérem! — nem fog többet viszont látni!

Vilma

(*Elhaló hangon.*) Nem szeretem!

Tarján

(*Lesújtva néz rá, majd némán meghajlik.*) Kadét

— menjünk innen! (*Bilitzky karján az ajtóig megy, mialatt a társaság néma megindultságban marad. Az ajtóban megfordul és hosszan nézi Vilmát, a ki mozdulatlanul áll. Majd gyors léptekkel odamegy a leányhoz és megragadja két kezét. Szenvedélyes haraggal.*)
 Hazudsz — szeretsz!

Vilma

(*Rémülten.*) Tarján! (*Gyöngye hangon.*) Tarján!
 (*A karjába simul, boldogan.*) Tarján!

Szentirmayné

(*Megindultan és haragosan.*) Mindig erőszakoskodik! Az ember akkor is fél tőle, ha szerelmet vall!

Tarján

(*Önfeledten.*) Lássa, Vilma, nem tudunk mi már egymás nélkül élni!

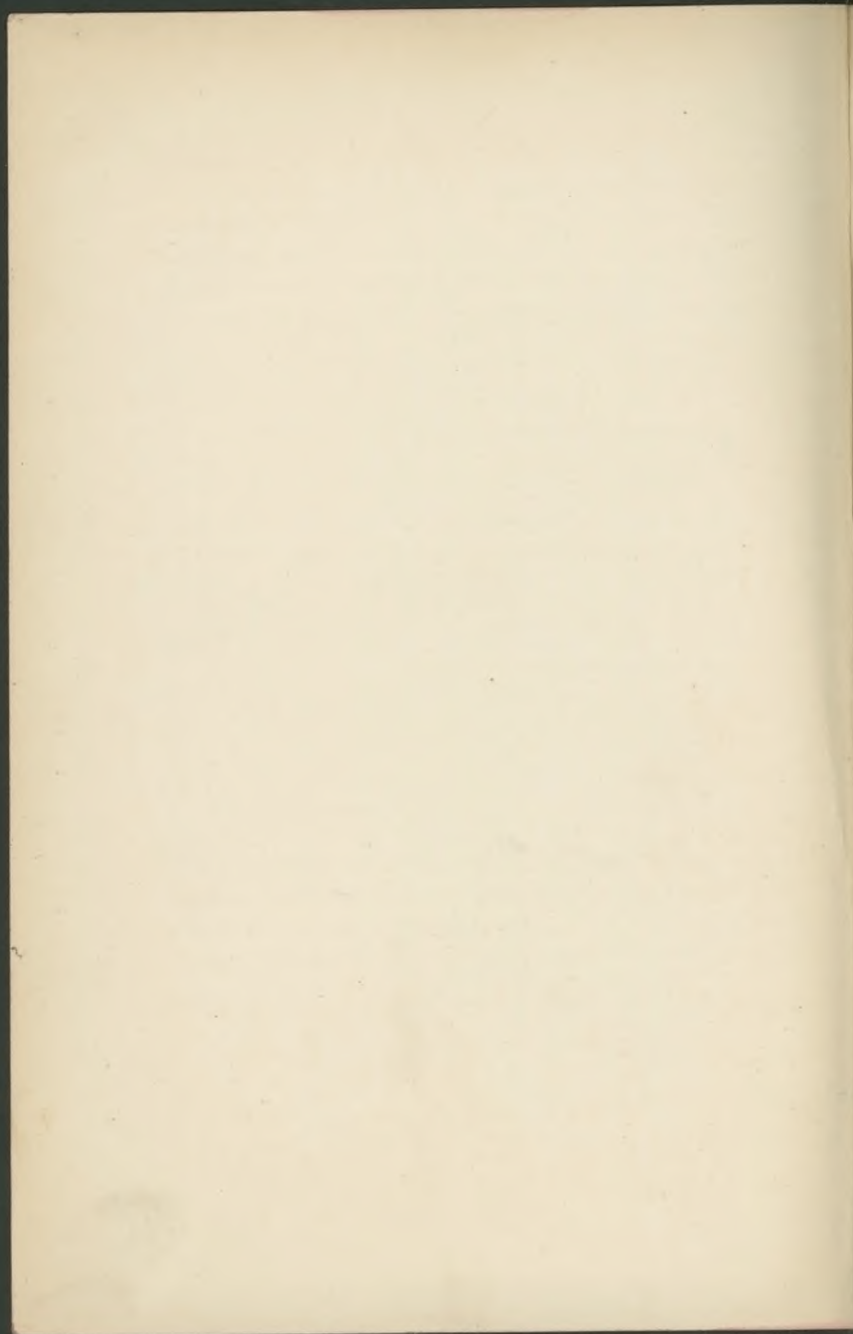
Vilma

Mindig szerettem!

Loránt

(*A ki bal felől állt és figyelmesen nézte a történeteket, most elől végig megy a színen.*) Az attak jó volt, — hanem azért szegény Tarján Gidát ugyan befonták! A vége mégis: harmincezer forint meg egy ripsz garnitura.

(V é g e).

Újabb és jelesebb szépirodalmi munkák jegyzéke.

Adorján Sándor. <i>Keleti képek.</i> 1.50, kötve ... frt	2.20
Bársony István. <i>Dobogó szívek.</i> Elbeszélés ... „	1.—
Bartók Lajos. <i>Régi lant.</i> Költemény ... „	1.—
Beniczkyné Bajza Lenke. Díszkiadás képekkel. <i>Nyomaveszett.</i> Két kötet frt 2.40, díszköt. „	4.—
— — <i>Delila,</i> frt 1.20, díszkötésben ... „	2.—
— — <i>Az anyajegy,</i> frt 1.20, díszkötésben ... „	2.—
— — <i>Egy szegény leány története,</i> frt 1.20, dísz- kötésben ... „	2.—
— — <i>Herczegi korona.</i> Két kötet, frt 2.40, dísz- kötésben ... „	4.—
— — <i>Saját kezébe.</i> Regény. Kötve ... „	—50
— — „ <i>Ő az.</i> “ Regény. 2 kötet. Kötve ... „	1.—
— — <i>A hegység tündére.</i> Regény. 2 kötet. Kötve „	1.—
— — <i>Rang és pénz.</i> Regény. 2 kötet. Kötve ... „	1.—
— — <i>A vér.</i> Regény. Kötve ... „	—50
— — <i>A házasság titka.</i> Regény ... „	1.—
Bogdányi M. <i>Pupák uram</i> ... „	1.—
Bródy Sándor. <i>Faust orvos.</i> Finom kiadás ... „	1.20
— — <i>Faust orvos.</i> Regénytár-kiadás. Kötve ... „	—50
— — <i>Emberek.</i> Elbeszélések ... „	—50
Carmen Sylva. <i>Tábori posta.</i> Regény. Ajándék- kiadás, díszkötésben ... „	2.50
Csepreghy Ferencz összes munkái, öt kötet ... „	5.—

Singer és Wolfner kiadásai, Budapest.

Czóbel Minka. <i>Költemények</i> , frt 2.—, díszköt. frt 3.50	
— — <i>Máya.</i> Költemények	„ 1.—
Dosztojevszky T. <i>Raszkolnikow.</i> (Bűn és bűnhődés.) Regény három kötetben, frt 4.50.	
Kötve	„ 7.—
Gonda Dezső. <i>Ágnes.</i> Regény	„ 1.—
Gyarmathy Zsigáné. <i>A havasok alján.</i> Elbesz.	
Kötve	„ —.50
Herczeg Ferencz. <i>Mutamur.</i> 26 elbeszélés. 2-ik kiadás, frt 1.40, díszkötésben	„ 2.50
— — <i>Fenn és lenn.</i> Regény, frt 1.—. Kötve	„ 1.80
— — <i>Simon Zsuzsa.</i> Regény, frt 1.60, díszköt.	„ 2.50
Jókai Mór. <i>A ki a szívét a homlokán hordja.</i> Kötve	„ —.50
Justh Zsigmond. <i>A puszta könyve.</i> Elbeszélések	„ 1.—
— — <i>A pénz legendája,</i> Regény	„ 1.20
Kabos Ede. <i>Harakiri.</i> Elbeszélések	„ 1.—
Kozma Andor. <i>Próza.</i> Elbeszélések, frt 1.40, díszkötésben	„ 2.—
— — <i>Versék,</i> frt 1.40, díszkötésben	„ 2.—
— — <i>A kettő egy</i> díszkötésben	„ 3.—
— — <i>A tegnap és a ma,</i> frt 1.50, díszkötésben	„ 2.50
Kunos Ignác dr. <i>Anatóliai képek.</i> Eredeti képekkel	„ 1.—
Lipcsey Adám. <i>Gyöngyvirágok és kisebb versek</i>	„ 1.—
— — <i>Árnyék.</i> Ujabb költemények	„ 1.—
Magyar Dekameron. 100 magyar író 100 legjobb elbeszélése. Szerkesztette <i>Hevesy József.</i> Egy-egy kötet ára 1 frt 50 kr. Díszkötésben 2 frt. Az öt kötetet képező 100 elbeszélés ára díszkötésben tokkal ...	„ 10.—

Singer és Wolfner kiadásai, Budapest.

Legújabb szépirodalmi munkák.

Baumbach Rudolf. <i>Regék</i> , frt 2.50, díszkötésben	frt 3.50
Bródy Sándor. <i>Hófehérke</i> . Regény. Kötve	--- „ ---.50
Czóbel Minka. <i>Fehér dalok</i>	--- „ --- 1.50
Gárdonyi Géza. <i>Tárczák</i>	--- „ ---.60
--- -- <i>Novellák</i>	--- „ ---.60
Herczeg Ferencz. <i>A dolovai nábob leánya</i> . Dráma 5 felvonásban, frt 1.20, díszkötésben	--- „ --- 1.80
--- -- <i>A három testőr</i> . Bohózat 4 felvonásban, frt 1.20, díszkötésben	--- „ --- 1.80
Hock János. <i>Nagybőjtői szent beszédek</i>	--- „ --- 1.20
Justh Zsigmond. <i>Gányó Julcsa</i> . Regény	--- „ --- 1.20
Kenedi Géza. <i>Szénrajzok</i>	--- „ --- 1.50
Külföldi írók. 100 külföldi író 100 elbeszélése. Öt kötet Egy-egy kötet ára fűzve frt 1.50, díszkötésben	--- „ --- 2.—
Minden kötet önálló egészet képez és 18—20 elbeszélést tartalmaz.	
Pekár Gyula. <i>Dodó főhadnagy problémái</i> . Elbeszélések. Ára	--- „ --- 2.—
Petelei István. <i>Jetti és egyéb elbeszélések</i> , frt 1.60, díszkötésben	--- „ --- 2.50
Szalai Fruzina. <i>Versék</i>	--- „ --- 1.40
Szabolcska Mihály. <i>Hangulatok</i> , frt 1.50, dísz- kötésben	--- „ --- 2.50
Szomaházy István. <i>Huszonnégy óra</i> Elbeszélések	--- „ --- 1.50

Singer és Wolfner kiadásai, Budapest.

A legjobb és a legolcsóbb magyar gyermekújság.

Budapest, 1893. május 14-én.

Kilővetései ára egész évre 4 frt. Félévre 2 frt.
Nagyedére 1 frt. Kicsi szám 10 kr

IV. évfolyam. 20. szám.

Hopp, cziczuskám, kis egér!

Hopp, cziczuskám, kis egér
Erre szaladt egy székér,
Egér ült a székben,
Szép tulipánlevélben.

"Tuli, tuli, tulipán!"
"Lili lelkem, mit kintin?"
Nem kiadgok egyebet,
Csak azt a kis egért."

Megfogtam a székben
A tulipánlevélben
Fogtam én ezt magamnak
Egér, cziczuskám magadnak

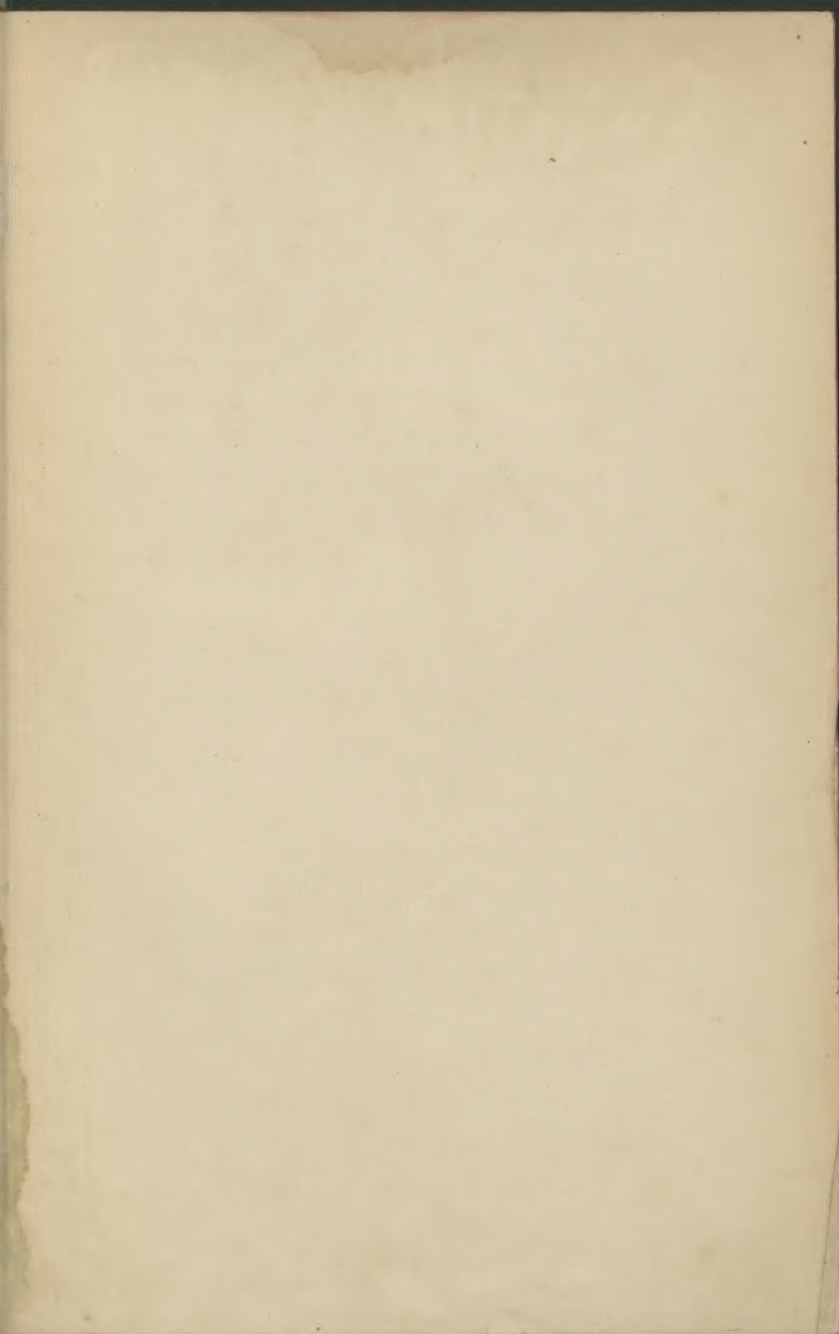
Lajos Lócsa

Tessék mutatványszámot kérni

Előfizetési ár: AZ ÉN UJSÁGOM

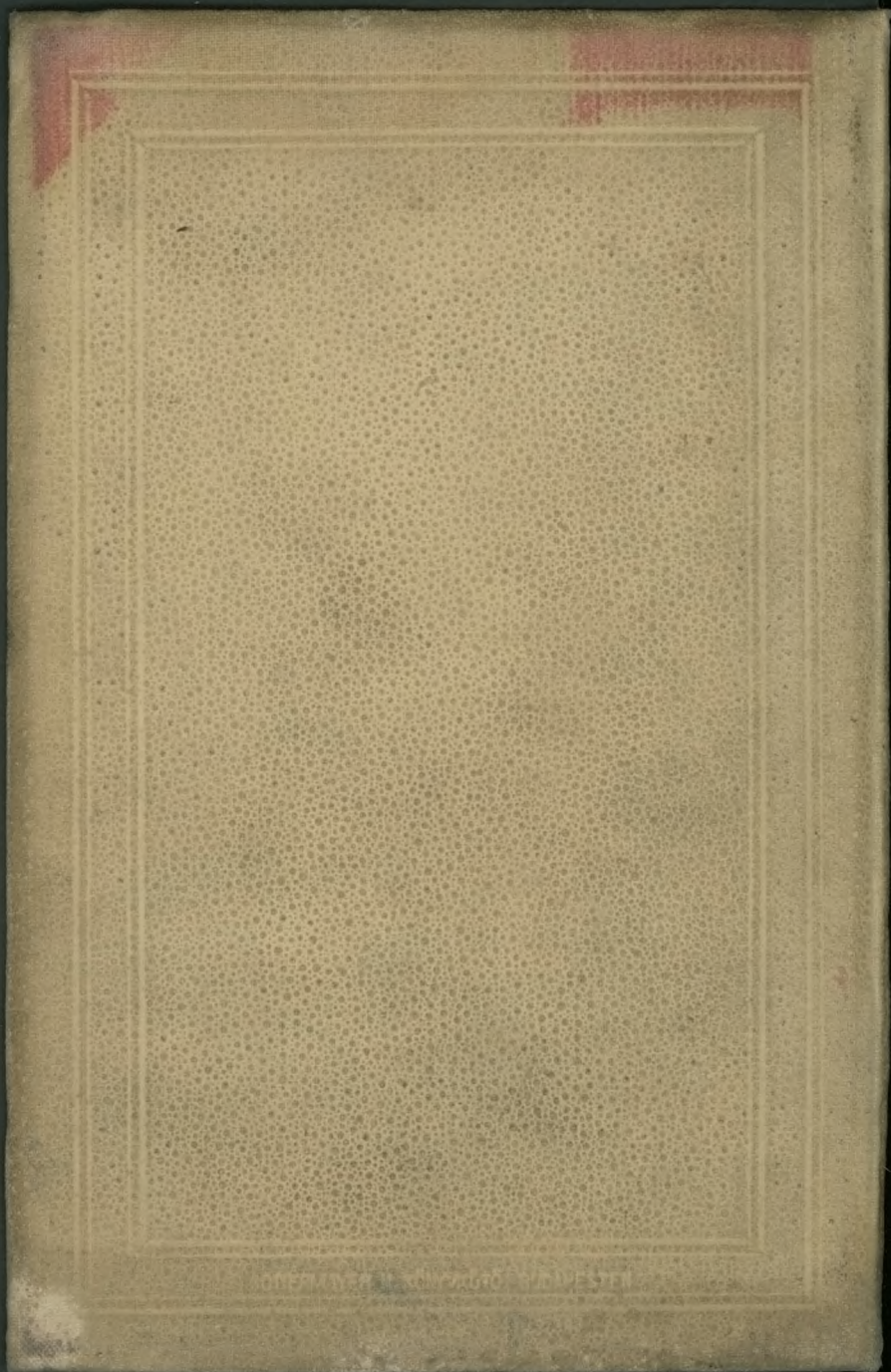
Negyedévre 1 frt.

kiadóhivatalából
Budapest, Andrássy-út 10.

épirod.

HERCZEG

A

De la

na

le